

Elektronisk reprint af: Vejen til socialisme, 1994.  
Oprindeligt: 1989.  
Copyright: Arbejderbevægelsens Bibliotek og Arkiv.

---

**»Vejen til socialisme«**

**- vedtaget på Socialistisk Arbejderpartis 8. kongres, 1989**

**© Socialistisk Arbejderforlag, 1994, 2. udgave**

(1. udgave udkom 1989)

**Socialistisk Arbejderforlag  
Box 547 Nørre Allé HA  
2200 København N**

**© 31 39 79 48**

**Eget tryk**

**ISBN 87-87602-96-0**

# **Vejen til socialisme**

## **I. Hvorfor et revolutionært marxistisk parti? 7**

|                                            |     |
|--------------------------------------------|-----|
| Bevægelserne er ikke nok .....             | 9   |
| Sådan er kapitalismen.....                 | 9   |
| Nye modsætninger.....                      | I O |
| Det er nu, vi må af med kapitalismen ..... | 10  |
| Så let går det ikke.....                   | 11  |
| De revolutionære.....                      | 12  |

## **II. Program 14**

|                                                            |    |
|------------------------------------------------------------|----|
| 1. Kapitalismen er objektiv moden<br>for revolutionen..... | 15 |
| 2. Klassekamp .....                                        | 16 |
| 3. Staten .....                                            | 18 |
| 4. Revolutionær strategi.....                              | 19 |
| 5. Enhedsfront/Folkefront.....                             | 23 |
| 6. Socialisme .....                                        | 25 |
| 7. Politisk kamp .....                                     | 28 |
| 8. Verdensrevolutionens tre sektorer.....                  | 29 |

## **III. Demokratisk centralistisk organisation 32**

|                                |    |
|--------------------------------|----|
| Historiske erfaringer.....     | 32 |
| Demokratiske beslutninger..... | 33 |
| Tendenser og fraktioner.....   | 33 |
| Fælles handling .....          | 34 |
| Dårlige danske erfaringer..... | 35 |

#### **IV. Nødvendigheden af en revolutionær Internationale 36**

|                                    |    |
|------------------------------------|----|
| Den internationale tradition ..... | 36 |
| Argumenter imod .....              | 38 |
| 4. Internationale.....             | 40 |

#### **V. Opgaverne i dag 42**

|                      |    |
|----------------------|----|
| Er det muligt? ..... | 42 |
| Propaganda .....     | 45 |
| Partiopbygning ..... | 45 |

**"Vejen til socialisme"** udkom første gang i 1989. Pjecen var et udspil fra Socialistisk Arbejderpartis (SAP) hovedbestyrelse, som henvendte sig til partiet VS og andre, der var interesserede i at diskutere opbygningen af et revolutionært, marxistisk parti.

Pjecen greb ind i en aktuel diskussion, men indholdet var i overvejende grad af en mere grundlæggende, programmatisk karakter.

Derfor har vi besluttet at genudgive pjecen, som i en periode har været udsolgt fra forlaget.

I disse år oplever vi en stigende interesse for socialistisk teori. Her har "Vejen til socialisme" været anvendelig i studiekredse m.v., bl.a. fordi den er let at overskue, og fordi der ikke siden er udgivet tekster af lignende karakter fra SAP.

Også i andre sammenhænge håber vi, at genudgivelsen kan give inspiration. Efter at Enhedslisten vandt repræsentation i folketinget i september 1994 kan vi forvente en forstærket debat i listen også om mere grundlæggende spørgsmål, / SAP har vi desuden sat en programdiskussion igang, som skal munde ud i vedtagelsen af et nyt partiprogram til erstatning for det nuværende "Program for 80'erne".

I forhold til den tidligere udgave har vi indarbejdet et par enkelte ændringer, som blev vedtaget sammen med det samlede forslag på SAPs 8. kongres i 1989. Desuden har vi valgt at fjerne de sidste to afsnit, om venstrefløjs-samarbejde og om omgruppering. De var skrevet i forhold til en venstrefløj, som den så ud i 1988, og lagde op til, hvordan man konkret kunne komme fremad i opbygningen af et revolutionært marxistisk parti.

I dag har disse to afsnit kun historisk interesse. Venstrefløjen og dens organisationer har på de forløbne seks år ændret sig så meget, at det ville være meningsløst at medtage disse afsnit.

**SAPs forretningsudvalg,  
november 1994.**



# I. Hvorfor et revolutionært marxistisk parti?

Den lokale kemikaliefabrik forurener. Miljøgrupper og beboergrupper undersøger forureningens omfang, offentliggør resultaterne, organiserer protestaktioner og kræver, at miljømyndighederne forbyder den del af produktionen, som sviner vandløb og grundvand til.

Virksomhedens ledelse udsender en pressemeddelelse. De siger, at miljøgrupperne er usaglige, at rensning af spildevandet vil gøre virksomheden urentabel, og at det vil koste over 100 arbejdspladser.

Virksomhedens ansatte bliver bange. Tillidsfolkene udtaler, at de har et godt fungerende miljøarbejde sammen med ledelsen. Nogle fagforeninger træder vande og holder kæft. Metal afviser "miljø-hysteriet".

Lokalbefolkningen bliver usikre. Miljøgruppens kerne fordømmer de "reaktionære" arbejdere, der er i lommen på ledelsen. Protesterne fuser ud. Forureningen fortsætter.

*Der manglede noget.*

*Der manglede en organiseret kraft,*

- der kunne forklare, at arbejderne på virksomheden og lokalbefolkningen havde fælles interesser i beskæftigelse på ikke-forurenende virksomheder.

- der kunne forklare, hvordan profit-systemet og den private ejendomsret gør det umuligt at sikre beskæftigelse og et rent miljø.

- der kunne tage initiativ til en fælles kamp for at standse forureningen, for om nødvendigt at standse den forurenende produktion og for at tvinge virksomhedens ejere til at sikre de ansatte anden beskæftigelse.

*Der manglede et stærkt revolutionært parti.*

Borgmesteren offentliggør et budgetforslag, der vil betyde nedskæringer på plejehjemmene. Personalet protester. Personalet strejker.

Efter flere ugers protester, der har spredt sig til andre fagforeninger, udtaler borgmesteren, at man vil gøre meget for at undgå at ramme de ældre medborgere, hvis der kan findes andre besparelser.

Nogle af de aktionerende hopper på limpinden og foreslår besparelser på bibliotekerne og skatteforhøjelser. Bibliotekarene protesterer. Den lokale avis fyldes med læserbreve om skattetrykket, og om hvilke kommunale service-ydelser, der er vigtigst. Protesterne fuser ud.

*Der manglede noget.*

## 8/

### VEJEN TIL SOCIALISME

*Der manglede en organiseret kraft,*

- der kunne forklare, at der er brug for både plejehjem, daginstitutioner og biblioteker, og at folk med almindelige indtægter betaler rigelig i skat i forvejen.
- der kunne forklare, at nedskæringer skal bekæmpes sammen af alle kommunalt ansatte og af deres fagforeninger,
- der kunne agitere for samling om kravet om, at staten betaler større bloktilskud og henter pengene ved beskatning af kapital-ejere og spekulanter.
- der kunne tage initiativ til fælles kamp mellem kommunalt ansatte, deres fagforeninger, brugerne i brugerorganisationer og brugerne, organiseret som lønmodtagere i andre fagforeninger.
- der kunne rejse perspektivet om, at arbejderpartierne i kommunerne bryder med regeringen og sammen med fagbevægelsen organiserer et kommunalt oprør mod nedskæringer.

*Der manglede et stærkt revolutionært parti.*

100.000'er strejker i påsken 85 mod regeringsindgreb i overenskomsterne. Andre 100.000'er uden for arbejdsmarkedet ser strejken som et redskab til at få deres krav igennem og til at få den forhadte regering væltet.

Arbejdermøder på fabrikker og tillidsmandsmøder på byplan organiserer strejker, blokader og demonstrationer.

Mens de borgerlige tordner om gadens parlament. Mens politiet sættes ind mod blokader. Mens LO og Socialdemokratiet tordner: Gå i arbejde! Mens SF advarer mod uparlamentariske metoder som generalstrejke. Mens DKP'erne i fagbevægelsen foreslår enkeltstående aktionsdage..... fortsætter strejken uafbrudt i to uger.

Til sidst har DKP styrke nok på tillidsmandsmøderne til endegyldigt at forhindre en landskoordinering af de lokale kampledelser med henblik på at organisere en generalstrejke. Strejkebølgen fuser ud.

*Der manglede noget.*

*Der manglede en organiseret kraft,*

- der kunne udbrede strejkebølgen og blokade-aktionerne,
- der kunne agitere for, at forbundene åbnede for strejkekasserne, at de trak sig ud af Arbejdsretten, og at arbejderpartierne åbent støttede kravet om strejkerne for regeringens afgang.
- der kunne formulere og agitere for de centrale politiske krav, der kunne mobiliseres den stærkest mulige bevægelse for.
- der kunne organisere presset for en landskoordinering og en generalstrejke overalt i landet, så DKP'erne ikke længere turde sabotere bevægelsen. *Der manglede et stærkt revolutionært parti*

Ledeme i toppen af forbundene skaffer ingen resultater ved overenskomsterne. De lever selv en tilværelse som herremænd. De undertrykker kritik fra medlemmerne og hjælper arbejdsgiverne med at standse overenskomststridige strejker. De arbejder for politiske projekter som ØD og pensionskasser, som medlemmerne er imod.

Medlemmer begynder at melde sig ud. De unge gider ikke interessere sig for fagforeningen. De borgerlige kan spille på utilfredsheden blandt medlemmerne, når de angriber fagbevægelsens handlemuligheder.

*Der mangler noget.*

*Der mangler en organiseret kraft, der kan udvikle utilfredsheden til en medlemsbevægelse mod pampervælde, for demokrati i fagbevægelsen, for uafhængighed af staten og for kamp mod arbejdsgiverne.*

*Der mangler et stærkt revolutionært parti.*

## Bevægelserne er ikke nok

**Mange andre eksempler kunne findes, der viser, at ja, der er utilfredshed, -at ja, arbejdere og andre protesterer og kæmper indimellem, - men nej, de vinder kun sjældent. Kampene er politisk og organisatorisk spredte. De standser ikke på halvvejen, men på kvartvejen frem mod det nødvendige opgør med kapitalismen.**

Derfor er det ikke nok at sige: "Jeg er aktiv i min fagforening. Jeg arbejder i bevægelse. Det er mere tilfredsstillende, og det er rigeligt for mig."

For bevægelserne er ikke nok. Vi er oppe imod for stærk en modstander. Der skal mere til. Der skal en organiseret kraft til. Der skal et stærkt revolutionært marxistisk parti til.

Det er altså ikke en fiks ide, udtænkt af nogle russere i begyndelsen af århundrede og fastholdt af små grupper af mennesker siden, fordi de synes det er spændende. Det er heller ikke en idealmode for socialt samvær eller den optimale måde at få en parlamentsgruppe valgt på. Et revolutionært parti er ikke koordinerings-forum for bevægelserne. Et revolutionært parti er en organiseret kraft, der er i stand til at organisere og lede fra dagens spredte og spontane kampe frem til den nødvendige socialistiske revolution.

## Sådan er kapitalismen

Behovet for et revolutionært marxistisk parti udspringer af kapitalismen, klassemodsætningerne og klassekampen. Det udspringer af det objektive behov for en socialistisk revolution.

Kapitalismen bygger grundlæggende på en udbytning og undertrykkelse af den arbejdende befolkning til fordel for en lille gruppes - kapitalejernes - behov for profit.

Den arbejdende befolknings behov for et ordentligt liv - økonomisk, socialt, miljømæssigt, kulturelt - tilsidesættes konstant af jagten på profit. Trods nok så meget parlamentarisk demokrati har arbejderbefolkningen ingen afgørende magt over de forhold, de arbejder under, ingen magt til at bestemme over deres eget liv. Demokratiet stopper ved indgangen til kontoret, fabriksporten,.... Og det store flertal af befolkningen er uden indflydelse på de afgørende samfundsudviklinger. Alt dette afgøres i sidste ende af kapitalejerne.

Ud fra disse grundlæggende modsætninger mellem arbejderbefolkningen - og andre undertrykte grupper - på den ene side og kapitalejerne på den anden, udsprin-

## 10 VEJEN TIL SOCIALISME

ger arbejderklassens objektive interesse i en socialistisk revolution og behovet for et revolutionært marxistisk parti. Et parti, der kan udvikle de spredte kampe, vi ser i dag, til et grundlæggende opgør med borgerskabet.

### Nye modsætninger

I sin nuværende fase udvikler og skærper kapitalismen imidlertid også en række nye modsætninger. Det er der utallige eksempler på:

- Trods nedrustningsaftaler fortsætter oprustningen og fastholder menneskeheden i risikoen for atomragnarok.

- Stadig flere mennesker i verden sulter.

- Ørkendannelse, global temperaturstigning, huller i ozonlaget og forsurening er nogle af eksemplerne på, hvordan kapitalismen er på vej til at ødelægge betingelserne for liv på jorden.

- Gældskrisen er ikke blot et symptom på den imperialistiske udbytning af de afhængige lande. Hele den internationale kapitalistiske økonomi er pumpet op ved hjælp af en ekstrem belåning, som konstant er på nippet til at eksplodere i et verdensøkonomisk krak.

- Men også inden det store sammenbrud giver de indbyggede krisetendenser sig udslag i massearbejdsløshed (selv under konjunkturopsving), protektionisme og indskrænkning af verdenshandlen, og fald i levestandard.

Uanset hvor forskelligartede disse onder er, udspringer de alle af det kapitalistiske system. Alle samfundsbeslutninger underordnes de blinde markeds kræfter, hvor kapitalens profitøgning er drivkraften bag enhver beslutning.

**Kun ved at omstyrte kapitalismen og opbygge et socialistisk verdenssamfund, hvor produktionen er underlagt bevidste samfundsmæssige afgørelser, kan vi skabe betingelserne for at standse oprustning, økologisk katastrofe og økonomisk krise. Det alternativ, som Karl Marx definerede som "socialisme eller barbari", er mere aktuelt end nogensinde.**

Selv om barbariet i dag truer med at udslette hele menneskeheden, har den herskende klasse, kapital-ejerne, så grundlæggende interesser og så store økonomiske privilegier at forsvare, at klassen som helhed vil forsvare kapitalismen til sidste bloddråbe. Og det gælder uanset, om sidste bloddråbe er det, Marx kaldte "klas semes fælles undergang" eller det er en socialistisk revolution, der sætter borgerskabet fra magten.

### Det er nu, vi må af med kapitalismen

Socialismen er altså ikke blot et generelt historisk mål. Det er en aktuel nødvendighed. Selv i Danmark - der er et af kapitalismen relativt velstillede hjørner - fremstår den aktuelle nødvendighed af at afskaffe kapitalismen klart for dem, der vil se.

Ikke mindst de sidste fem-seks år har anskueliggjort, hvor få muligheder systemet har for selv at løse de økonomiske kriseproblemer. I en periode, hvor økonomien har været begunstiget af internationalt konjunkturopsving, faldende dollarkurs og faldende oliepriser, har borgerskabet haft sine helt egne politikere ved regeringsmagten. Den har ført en indkomst- og nedskæringspolitik, som har haft drastiske

konsekvenser for store dele af arbejderbefolkningen, fortrinsvis de, der er udstødt fra arbejdsmarkedet.

Alligevel er kapitalismen i Danmark ikke bare i nærheden af at komme på fode. Betalingsbalance-underskuddet er vokset, og nu begynder arbejdsløsheden at vokse igen. Resultatet er, at de kredse, regeringen har forsøgt at tilfredsstille med sin politik, kapitalejerne, er dybt utilfredse og kræver direkte løntilbagegang og omfattende nedskæringer på de offentlige udgifter.

Når kapitalen i en relativt gunstig situation ikke kan gøre det bedre, kan vi danne os et billede af, hvad der venter os i en international lavkonjunktur. Alternativet til socialistiske løsninger er ikke en "gennemsnits"-socialdemokratisk løsning med velfærdsstat, blomstrende erhvervsliv og reformer, men tværtimod dyb, social krise.

## Sålet går det ikke

Den socialistiske samfundsomvæltning er altså nødvendig. Kapitalismen er moden til at blive afskaffet - og har været det længe. Systemet kan ikke udvikle menneskeheden rigdom. Tværtimod, i det øjeblik at arbejderbefolkningen står fast på et af sine centrale krav, retten til et ufarligt arbejdsmiljø, retten til beskæftigelse eller andet, vil det støde på kapitalismens skranker. Kravet kan ikke opfyldes inden for systemets rammer.

Det betyder ikke, at Danmark befinder sig i en revolutionær situation. Denne modsætning mellem arbejderbefolkningens ønsker og systemets muligheder er ikke gennemskuelig for flertallet. Og muligheden for at ændre situationen synes urealistisk for de fleste.

Men kan vi så ikke blot gå ud og forklare det til så mange som muligt og opfordre til aktiviteter og mobiliseringer mod nedskæringer, løntilbageholdenhed og oprustning og for socialistiske løsninger? Netop fordi den herskende klasse er et mindretal, og fordi arbejderklassen og dens mulige allierede er så stort et flertal, burde det være en smal sag.

Nej, så let er det desværre ikke.

Som det bl.a. fremgik af eksemplerne i starten af afsnittet har kapitalismen provokeret til modstand og oprør fra dens fødsel. Individuelle protester og kollektive mobiliseringer - isolerede mobiliseringer og frontalangreb på den politiske magt. I hvert et hjørne af verdenskapitalismen og i enhver periode har der været klassekamp. Kampene har gjort det muligt for de besiddelsesløse klasser at forsvare sig mod de værste udslag af kapitalismen. Delsejre er vundet. Men kun undtagelsesvis har forsvarskampene udviklet sig frem mod et egentligt opgør med kapitalmagten, og kun i ganske få tilfælde er den konfrontation blevet vundet af arbejderklassen.

Ikke bare i Danmark har århundreders klassekamp vist, at spontane forsvars-kampe ikke automatisk udvikler sig til politiske opgør. Kapitalismen og den herskende klasse er så stærk, at spontane bevægelser og mobiliseringer ikke i sig selv er i stand til at omstyrte kapitalismen. Det er der mange grunde til:

- De økonomiske mekanismer under kapitalismen er sværere at gennemskue. Fæstebønderne arbejdede et vist antal dage om året for herremanden og et vist antal dage for sig selv. At herremanden stjal en del af fæstebondens arbejde var tydeligt.

## 12/

### VEJEN TIL SOCIALISME

Under kapitalismen ser det ud som om, at arbejderen bliver betalt for sin indsats, ligesom arbejdsgiveren bliver betalt for sin "risiko". En antikapitalistisk og socialistisk bevidsthed udvikler sig ikke spontant.

- Den daglige undertrykkelse med opslidende arbejde eller udstødning og social isolation gør det svært for flertallet at kæmpe uafbrudt. Den gør det svært at organisere og tilegne sig indsigt i klassesamfundet, klassekampens betingelser og de revolutionære perspektiver. Vi oplever betydningen af den daglige undertrykkelse, når vi under en strejke slipper ud af den. Initiativ og fantasi blomstrer, og den politiske bevidsthed udvikler sig i et helt andet tempo end til daglig.

- Forskellige dele af arbejderklassen og forskellige andre grupper af undertrykte reagerer på forskellige sider af undertrykkelsen - og på forskellige tidspunkter. For at opbygge en slagkraft, som er i stand til at besejre kapitalismen, er det nødvendigt, at disse kampe bliver centraliseret i et fælles fremstød.

- Gennem skole, medier og kulturen foregår der en permanent, systembevarende ideologisk påvirkning. Selv om den borgerlige dominans ikke er total, bidrager den i hovedsagen til at bevare kapitalismen og forhindre en samfundsomvæltning.

- Borgerskabet har både på den enkelte arbejdsplads og i statsapparatet stærke repressive midler - først og fremmest militær og politi - som det til enhver tid vil gribe til, hvis kapitalmagten er truet.

- I arbejderbevægelsens faglige og politiske organisationer har der udviklet sig et bureaukati, som har en autoritet og en passiv opbakning i arbejderklassen, men hvis placering giver det objektive interesser i at bevare det kapitalistiske system. Dette bureaukati, som er grundlaget for reformismen, fører borgerlig ideologisk tankegang ind i arbejderklassen. Men endnu farligere er dets rolle i skærpede klassekampssituationer, hvor arbejderklassen i praksis bryder med sin egen reformistisk bevidsthed. Her træder bureaukratiet til og afsporer, bremser og fører kampen tilbage i klassesamarbejdets rammer.

Alle disse forhold gør, at arbejderbefolkningen ikke rejser sig til samlet modstand og tager magten i samfundet ud fra en spontan utilfredshed med de forhold, kapitalismen byder.

## De revolutionære

**At bevæge sig fra dagens spredte og usammenhængende utilfredshed og enkelte modstandsforsøg frem til et magtopgør, som kan gøre det muligt at påbegynde opbygningen af et socialistisk samfund, kræver et lag af arbejdere med en dybtgående indsigt i kapitalismen og dens funktionsmåde, en opsamling af arbejderbevægelsens erfaringer med klassekamp og oprørsforsøg, en sammenhængende revolutionær strategi og en evne til at handle hurtigt og samlet.**

Denne indsigt og erkendelse opstår ikke spontant hos arbejderbefolkningens flertal. Under kapitalismens undertrykkelse vil kun et mindretal gennem studier og kollektiv bearbejdelse af praktiske erfaringer (egne og andres) kunne nå frem til denne indsigt: den revolutionære marxisme.

Dette mindretal er til gengæld afgørende for klassekampens udvikling frem mod et revolutionært opgør. Ved at være den mest bevidste del af arbejderklassen og

andre undertrykte grupper kan det gennem forslag til krav og aktioner og gennem organisering lede arbejderklassens kamp, så de udvikler en stadig større styrke og en stadig mere klar klassebevidsthed. Gennem dette arbejde og gennem politisk kamp mod de reformistiske og stalinistiske kræfter i arbejderklassen kan de samtidig opbygge sig som et revolutionært masseparti.

Ud over de opgaver, der direkte udspringer af klassekampen, som vi oplever den i slutningen af 80'erne, kommer opgaverne i forbindelse med selve det revolutionære opgør. Vi kan ikke i detaljer forudse forløbet. Men det revolutionære opgør kræver et sammenfald af en dybtgående økonomisk og social krise, et sammenbrud i borgerskabets politiske system, en omfattende organiseret massebevægelse, og om ikke andet en venligstemt passivitet/neutralitet hos de dele af befolkningen, som hverken tilhører borgerskabet eller den kæmpende bevægelse.

Sådan en situation varer ikke længe. Hvis ikke arbejderklassen slår til, vinder borgerskabet overtaget igen. Den borgerlige statsundertrykkelses-apparat vil bruge alle midler, man kan slippe af sted med. Derfor er alle de nævnte forudsætninger ikke nok for en succesfuld revolution. Det kræver også et revolutionært, marxistisk parti, der er rodfæstet i alle dele af massebevægelsen, og som derfor kan vurdere det rette tidspunkt at slå til på og fungere som den organiserende kraft i massebevægelsen.

## II. Program

Det revolutionære marxistiske parti er altså defineret ud fra de opgaver, det skal løse. Disse opgaver og midlerne til at løse dem er formuleret i partiets program. Ved hjælp af programmet fremlægger partiet for de mest bevidste dele af arbejderklassen og for andre, der er interesserede, hvad partiet vil. Det er på baggrund af tilslutning til partiets program, at partiet rekrutterer medlemmer.

Uden et revolutionært marxistisk program med en strategi for den socialistiske revolution vil partiet ikke være i stand til at orientere sig i klassekampen. Som andre steder i verden er der i Danmark eksempler på, at grupper og partier på venstrefløjen vokser og fungerer progressivt i forhold til forskellige klassekampsspørgsmål i perioder, selv om de ikke er bygget op omkring et revolutionært marxistisk program. VS er typisk sådan et eksempel.

Men problemet er, at den slags partier - i manglen på et revolutionært program - næsten udelukkende må bygge på deres egne tidsmæssigt, geografisk og socialt begrænsede erfaringer. I mange af 60'ernes og 70'ernes "nye venstre"-partier oplevede man f.eks. en direkte modvilje mod "dogmatikerne" og insisterede i stedet reelt på at ignorere arbejderbevægelsens og venstrefløjens erfaringer fra før 1968.

Den type partier vil - i forskelligt tempo - blive slået omkuld af nye økonomiske konjunkturer og omsving i klassekampen, fordi deres begrænsede erfaringer ikke giver svar på de nye spørgsmål. Deres organisationsformer svarer ikke til den ændrede klassekampskonjunktur.

Ikke mindst i en periode, som den Danmark har befundet sig i siden slutningen af 70'erne, hvor det er blevet sværere at opnå delsejre i enkeltstående konflikter, vil manglen på et revolutionært program med en strategi skabe rådvildhed. Det bliver svært at se en sammenhæng mellem meget defensive forsvarskampe mod nedskæringer og mod løn tilbagegang og så den socialistiske samfundsomvæltning, ikke mindst når kapitalismens forsvarere oftest trækker det længste strå. Det gør den slags partier uden et revolutionært program til lette ofre for såkaldte realistiske, reformistiske projekter.

Langt de fleste af disse europæiske "nye venstre"-partier er af disse grunde i dag forsvundet eller reduceret til meget små grupper. Det gælder f.eks. MRPP og MES i Portugal, et større maoistisk parti i Spanien, PdUP i Italien, KB og KBW i Vesttyskland og FK og SKP i Sverige.

Et revolutionært marxistisk program er ikke en facitliste, der giver svar på alle spørgsmål. Et revolutionært marxistisk program er resultatet af en kollektiv, marxistisk bearbejdning i revolutionære partier af arbejderbevægelsens erfaringer. Ud fra disse erfaringer udvikler et revolutionært parti en strategi for kampen for socialisme, nogle grundlæggende retningslinjer for partiets arbejde.

Men netop fordi et revolutionært program er baseret på erfaringer er det heller ikke endegyldigt fastlagt en gang for alle. Arbejderklassen gør hele tiden nye

erfaringer, nye problemer opstår og det revolutionære parti (den revolutionære Internationale) gør nye erfaringer. Gennem en opsamling, diskussion og analyse af ny viden og nye erfaringer udvikler et revolutionært, marxistisk parti hele tiden sit program. Der foregår en politikudvikling.

En omgrupperings-proces på den danske venstrefløj, der skal lede frem til opbygningen af et revolutionært marxistisk parti, må altså i høj grad handle om at formulere et revolutionært program. Diskussionen af sådan et program er ikke en besværlig omkostning ved processen. Den kan afklare, hvor stor enighed der kan formuleres mellem de i forvejen eksisterende politiske strømninger. Den kan inddrage ikke-parti-organiserede i en vigtig politik-udvikling.

Og hvis alle paner går åbent ind i processen, vil det program, som et nyt parti bliver dannet omkring, blive bedre end blot de bedste dele af de eksisterende programmer, lagt sammen: Processen vil kunne forbedre gamle programpunkter og udvikle en politik for nye klassekamps-felter.

Socialistisk Arbejderparti har i mange år arbejdet med udviklingen af et revolutionært marxistisk program. Som sektion af 4. Internationale begyndte vi med et solidt fundament. Gennem erfaringer i solidaritets-bevægelserne og studenterbevægelsen i 60'erne, erfaringer fra andre bevægelser og arbejdskampe i 70'erne og gennem erfaringer ikke mindst med fagforenings-arbejde og valgopstilling i 80'erne har vi udviklet dette program, og det vil være et af SAP's vigtige bidrag i en omgrupperings-proces.

I det følgende vil vi fremlægge nogle af de fundamentale elementer, som vi mener et revolutionært program må bygges op omkring. Vi skitserer dem her vel vidende, at de vil blive beskyldt for at være dogmatiske, ukonkrete og uaktuelle.

Dogmatisk? Kun hvis andre kan påvise, at disse programpunkter er overført fra teoretiske systemer og andre historiske periode og ikke svarer til nutidens problemer. Det tror vi ikke kan påvises, men vi er parate til at diskutere det med hvem som helst.

Ukonkret? Ja, for så vidt, at det følgende ikke i sig selv kan gøre det ud for et aktuelt kampprogram for den danske arbejderklasse, men ikke desto mindre er det nødvendige redskaber i arbejdet for at formulere sådan et program.

Uaktuelt? Under ingen omstændigheder. Tværtimod viser de sidste ti års forvining, sammenbrud og højredrejning på venstrefløjen, hvor nødvendigt det er at have et marxistisk programmatisk fundament. Et VS, som havde været skolet i disse marxistiske grundelementer, var ikke endt i adskillige års "rød-grøn realisme".

## **I. Kapitalismen er objektiv moden for revolutionen**

Kapitalismen kan ikke sikre menneskeheden fremtid. Ikke alene forhindrer den menneskeheden i at udnytte viden og ressourcer til at skabe en bedre tilværelse. Den truer med at udslutte alt liv på kloden.

Men samtidig har kapitalismen udviklet en arbejderklasse, som er stor nok, er tilstrækkelig centralt placeret i produktionen og er socialt og kulturelt udviklet til at kunne tage magten fra kapitalejerne. Ikke mindst fordi kapitalismen også bringer sig i modsætning til andre klasser og lag, som befinder sig helt eller delvis uden for

## 16/

### VEJEN TIL SOCIALISME

arbejderklassen. Disse klasser og lag må også bekæmpe kapitalismen for at forsvare sine interesser. Derfor har arbejderklassen muligheden for at alliere sig med den altovervejende del af befolkningen i kampen for socialisme.

**Det vil sige, at den socialistiske revolution er aktuel, både fordi kapitalismen er blevet en hæmsko for varige fremskridt, og fordi den har skabt den klasse, der kan vælte systemet.**

Mange på venstrefløjten tænker og arbejder ud fra den opfattelse, at socialisme det er først noget, vi kan bekymre os om 30-40-50 år (eller 1000 år, som der blev sagt engang på en VS-kongres). Det problematiske i sådan en opfattelse er ikke så meget, om det er en forkert spådom eller ej. Det farlige er, at det fører til en politisk strategi, som satser på, hvad man kan opnå, indtil socialismen bliver aktuel, men det vil jo sige, at man satser på, hvad der kan rummes inden for kapitalismens rammer.

Særlig i krisetider, hvor der absolut ikke er rum for forbedringer, vil sådan en strategi før eller siden føre til, at man medvirker til at bremse arbejderklassens kamp, når den truer med at bryde systemets rammer. Under alle omstændigheder fører denne "strategi" ikke til, at man bevidst bidrager til at bryde med systemet.

En revolutionær strategi, som bygger på socialismens aktualitet, vil derimod hele tiden søge at udvikle klassekampen i retning af et brud med og et opgør med systemet, fordi den bygger på erkendelsen af, at kapitalismen ikke kan tilfredsstille arbejderbefolkningens umiddelbare behov.

## 2. Klassekamp

Ethvert socialistisk parti placerer sig - bevidst eller ubevidst - som et klassesamarbejdsparti eller som et klassekampsparti. Et revolutionært marxistisk parti er naturligvis et klassekampsparti. Drivkraften til forandringer i samfundet kommer fra klassekampen, hvad enten det drejer sig om smådel-resultater eller socialismen.

**Der er en uforsonlig modsætning mellem kapitalejernes behov for at øge profitten og arbejderklassens behov for at forsvare levestandarden. Der er en uforsonlig modsætning mellem kapitalejernes profitjagt og arbejderklassens interesse i en rationel udnyttelse af viden, kunnen og materielle ressourcer til samfundsmæssigt fremskridt. Der er en lige så grundlæggende modsætning mellem kapitalejernes objektive behov for at øge profitten gennem ekspansion og arbejderklassens interesse i at undgå krig, ødelæggelse og miljøkatastrofer.**

Derfor vil ethvert fremskridt for arbejderklassen og andre undertrykte altid være et resultat af kamp. Ofte vil det borgerlige demokrati kamouflere indrømmelser til arbejderklassen som resultatet af klassesamarbejde. Men delresultater af samarbejde mellem fagbevægelse og arbejdsgivere eller mellem arbejderpartier og borgerlige er som regel resultatet af truslen om kamp, og de er tit forbundet med større tilbageskridt på andre fronter og yderligere binding til det borgerlige samfund.

Revolutionære adskiller sig ikke fra reformister ved at være imod reformer, men fordi vi ved, at kun klassekamp, revolutionær kamp, kan sikre reformer.

I endnu højere grad vil socialismen være et resultat af klassekamp. Hvor delresultater udgør mindre tab for kapitalen, er det socialistiske samfund den endegyldige afskaffelse af kapitalistklassen. Ethvert projekt, der satser på langsomt,

skridt for skridt og for enhver pris fredeligt at fratage kapitalistklassen dens eksistens som klasse, er ikke bare naivt og udsigtsløst. Det vil i sin konsekvens binde arbejderklassen til kapitalismen, fordi det kun vil tage de skridt, borgerskabet accepterer. Vi vender tilbage til den revolutionære proces i et senere afsnit.

Over for kapitalistklassens objektive interesser i at forlænge udbytning, undertrykkelse, krigsfare og miljødelæggelse står arbejderklassen i en direkte konfrontation. Arbejderklassens har en objektiv interesse i at bekæmpe kapitalen og kapitalismen, fordi kapitalismens konsekvenser rammer den direkte og umiddelbart.

Lønmodtagergrupper, der traditionelt ikke opfattes eller opfatter sig som en del af arbejderklassen, får i stadig højere grad arbejds- og leveforhold og rammes af de samme angreb som arbejderklassen. De får derfor i stigende grad fælles interesser med arbejderklassen.

På den anden side er det klart, at mindre, men betydningsfulde, grupper, der er "lønmodtagere", i langt højere grad identificerer sig med den herskende klasse eller direkte er en del af den. Helt åbenlyst for direktører i det private erhvervsliv<sup>1</sup>, redaktører i pressen eller højtplacerede embedsmænd.

Uanset hvor bred eller hvor snæver en definition af arbejderklassen, man arbejder med, må det revolutionære, marxistiske parti udvikle en alliance-politik, der inddrager andre dele af samfundet i den antikapitalistiske kamp og dermed isolerer selve kapitalistklassen. Det er nødvendigt, fordi socialismen er et opgør med alle former for undertrykkelse, fordi arbejderklassen må vinde opbakning i sin antikapitalistiske kamp i alle grupper og lag uden for det egentlige borgerskab, og fordi borgerskabet bevidst bruger splittelsen mellem forskellige dele af arbejderklassen og mellem arbejderklassen og andre undertrykte.

Der er to sider af en revolutionær alliance-politik. For det første er der alliancer med lag og klasser uden for arbejderklassen. For det andet er der alliancer med de grupper, der er dobbeltundertrykte. Det gælder kampen mod kvindeundertrykkelse, mod racisme, mod undertrykkelse af seksuelle mindretal, m.fl. Et revolutionært marxistisk parti må ubetinget støtte disse gruppers kamp, også i perioder, hvor der ikke er en forståelse for den i arbejderklassen.

Det revolutionære parti må gennem sit program og aktiviteter forsøge at forene disse gruppers kamp med arbejderklassens i et anti-kapitalistisk opgør, som er det eneste, der kan skabe betingelserne for at afskaffe disse former for undertrykkelse. Denne opgave kan kun løses, hvis det revolutionære parti på en gang støtter og bidrager til disse gruppers selvstændige kamp, forsøger at sprede forståelse for behovet for at alliere sig med arbejderklassen og forsøger at vinde arbejderklassen for støtte til disse gruppers krav og kamp.

På grundlag af denne forståelse af klasse modsætningerne og af klassekampen vil det revolutionære marxistiske parti altid tage udgangspunkt i arbejderklassens historiske interesser. Det vil altid støtte arbejderklassens kamp for dens klasseinteresser. Det vil altid søge klassegrundlaget for alle de forskelligartede modsætninger og i de konflikter, der opstår under kapitalismen. Og det vil altid søge styrken i!

## 18/

### VEJEN TIL SOCIALISME

at bekæmpe enhver form for undertrykkelse og destruktion i den organiserede arbejderklasse.

### 3. Staten

Under den fase af kapitalismen, der har udviklet sig efter 2. Verdenskrig, ofte kaldet sen-kapitalismen, har staten fået en stadig større rolle. Traditionelt har staten haft til opgave at forsvare den nationale kapitalistklassens interesser og nationalstaten mod andre kapitalistiske nationer og at sikre borgerskabets magt over for arbejderklassen.

Under senkapitalismen har staten også den funktion at gribe ind i kapitalakkumulationen og forsøge at modvirke de tilbagevendende kriser. Staten sikrer, at der er en uddannet og rask arbejdskraft. Kombineret med denne opgave udfører staten en række funktioner, som arbejderklassen har tilkæmpet sig, f.eks. arbejdsløshedsunderstøttelse, pensioner, sundhedsvæsen.

Men disse nye opgaver ændrer ikke ved statens klassekarakter. Som alle andre statsformer i historien, tjener staten under kapitalismen classesamfundets opretholdelse. Ikke blot er de "nye funktioner" også i bund og grund et led i at forsvare kapitalismen. De "gamle" undertrykkende funktioner er ikke afskaffet.

I jo højere grad arbejderklassen truer systemet, jo mere vil disse undertrykkende sider af statsapparatet træde frem. Politi og militær mod folkelige mobiliseringer er et velkendt fænomen i Den Tredje Verden.

Også i samfund, der ligner Danmark mere, har disse funktioner trådt tydeligt frem. Ikke alene blev politiet sat ind mod studenter og arbejdere under oprøret og generalstrejken i Frankrig i 1968. Præsident De Gaulle fløj til de franske tropper i Vesttyskland for at forberede en militær indgriben. NATO har planer for nedkæmpelse af strejker og andre mobiliseringer, udarbejdet for hvert land. Det var sådan en plan, som oberstkuppet i Grækenland i 67 blev gennemført efter.

Men også i Danmark har faglige aktivister, bolig-aktivister, solidaritets-aktivister, bz'ere og mange flere erfaret statens undertrykkende rolle på deres krop

Alle reformistiske og classesamarbejds-strømninger i arbejderbevægelsen har altid hævdet, at staten er en neutral størrelse mellem klasserne, og at den kan overtages og bruges til at gennemføre socialismen. I Danmark i dag forsvares denne grundholdning både af Socialdemokratiet, SF og DKP.

**Men det svarer ikke til en gennemgang og analyse af de opgaver, staten opfylder. Det kan ikke forenes med en forståelse af socialismen, som arbejderklassens egen styring af samfundet. Og det svarer ikke til de historiske erfaringer, som viser, at opstande, der ikke har angrebet og afskaffet de centrale, undertrykkende dele af den borgerlige stat og opbygget en alternativ magt, er blevet slået tilbage med netop den borgerlige stats magtmidler som redskab for den herskende klasse.**

En socialistisk strategi har derfor som sin opgave at knuse den borgerlige stat og opbygge en arbejderklassens statsmagt. Skal hospitaler, daginstitutioner, folkeskoler og plejehjem nu smadres i en revolution?

Nej, at knuse staten betyder først og fremmest at afskaffe det borgerlige samfunds politi-apparat, militær og centraladministration. Men samtidig betyder det en grundlæggende forandring af hele det offentlige apparat, hvor de ansatte overtager styringen, hvor alle ledende funktionærer vælges, hvor det lønmæssige hierarki afskaffes, og hvor det undertrykkende og disciplinerende indhold - f.eks. i folkeskolen - fjernes.

#### 4. Revolutionær strategi

En revolutionær strategi skal - lidt skematisk formuleret - opfylde to opgaver:

- Den skal bygge bro mellem arbejderklassens aktuelle ikke-revolutionære bevidsthed og det objektive behov for en socialistisk revolution.
- Den skal udvikle de aktuelle, spontane klassekampe frem til en organisatorisk og politisk styrke, som gør arbejderklassen i stand til at sætte borgerskabet fra magten og påbegynde opbygningen af et socialistisk samfund.

Snarere end to opgaver er det to forskellige måder at udtrykke det samme på.

Der er to vigtige forudsætninger for en revolutionær strategi:

- Kapitalismen sætter selv revolutionen på dagsordenen. Modsætningerne i kapitalismen fremprovokerer selv klassekamp, og disse modsætninger kan ikke løses uden, at kapitalismen som system bliver afskaffet.

- Arbejderklassens store flertal vil først opnå en erkendelse af socialismens nødvendighed gennem praktiske erfaringer i kamp for umiddelbare interesser.

Det kapitalistiske system skaber i sig selv konflikter og kamp. Det revolutionære partis opgave er at være en del af disse kampe og at fremlægge de forslag til fælleskrav og aktioner, der kan styrke kampen, hvilket indebærer stadig mere skærpet konflikt med hele borgerskabet, den borgerlige stat og kapitalismen som system.

Så længe kapitalismen eksisterer, vil ethvert delresultat af enkeltstående konflikter være i fare for at blive undergravet eller tilbageerobret af borgerskabet. Gratis lægebehandling trues af betalingsprincipper. Lønstigninger undermineres af prisstigninger. Nedsat arbejdstid efterfølges af øget tempo. Mulighederne for arbejdsløsheds-understøttelse begrænses. Intet er sikkert, fordi borgerskabet besidder den økonomiske magt som ejere af produktionsmidlerne.

Derfor er det afgørende i en revolutionær strategi at arbejde for, at arbejderklassen styrker sin egen selvstændige organisering, der kan forsvare opnåede resultater og være springbrædt for et mere omfattende angreb på kapitalismen.

Det præcise forløb af en revolutionær proces kan naturligvis ikke forudsiges. Men arbejderklassens historiske erfaringer tegner et generelt forløb. Det gælder lige fra Pariserkommunen, hvor arbejderbefolkningen havde magten i to måneder, til den blev brutalt slået. Videre frem fra den russiske revolution over mellemkrigstidens opstande til senkapitalismens mest udviklede klassekonfrontationer, f.eks. maj 68 Frankrig, Italien 68-69, Chile 72-73, Portugal 74-75.

Arbejderklassen og andre undertrykte, der deltager i kampen, organiserer sig i lokale kamp-organer på arbejdspladser og i lokalområder. Selve kampsituationen og borgerskabets reaktioner kræver en først lokal og senere landsdækkende centralise-

## 20/

### VEJEN TIL SOCIALISME

ring af disse kamporganer. Efterhånden som kamporganerne bliver landsdækkende eller næsten landsdækkende, og de begynder at blive nationalt koordineret, påtager de sig stadig flere samfundsopgaver, som kapitalen og den borgerlige stat normalt opfylder (organisering og distribution af fødevarer, trafik, o.l.). For at forsvare sig mod det borgerlige politi og militær opbygger arbejderklassen egne selvforsvars-grupper.

**Denne proces fører frem mod en situation, hvor arbejderklassen har skabt de vigtigste elementer af et alternativ til den borgerlige statsmagt. Der er tale om en dobbeltmagts-situation, der kun kan eksistere i kort tid, og som må udløses i et opgør mellem arbejderklassens og borgerskabets magt.**

Dette skitserede forløb i en revolutionær proces er som bekendt ikke gennemført fra start til slut i enhver skærpet klassekamps-situation. I det store flertal er processen blevet bremsed. Men hvad der er vigtigt at fastholde er, at i jo højere grad arbejderklassen har bevæget sig i denne retning, jo flere resultater har den opnået, jo nærmere er den kommet en antikapitalistisk revolution.

Under påskestrejkene 85 oplevede Danmark også den spæde begyndelse til sådan en organisering. Arbejdermøder på fabrikkerne afgjorde spørgsmålet om strejke efter regeringsindgrebet. Fra hastigt organiserede arbejdsmøder i små provinsbyer til bredt repræsentative tillidsmandskoordineringer i store provinsbyer og den storkøbenhavnske tillidsmandsrings kæmpemøder udviklede der sig en selvstændig kampeledelse, der opnåede den reelle autoritet, da LO og forbunds-lederne med deres tilbage-til-arbejde-opfordringer blev overhalet.

**Selv om spørgsmålet om landskoordinering var et aktuelt spørgsmål var der stadig langt til en dobbeltmagts-situation, fordi organiseringen af forskellige samfundsopgaver uden om statsapparatet ikke var sat på dagsordenen, fordi alternativer til politi og militær ikke var udviklet (bortset fra en symbolsk magtdemonstration, der lukkede Christiansborg et par timer), og fordi der ikke eksisterede et revolutionært parti, der kunne og ville føre konflikten i den retning.**

Det revolutionære marxistiske partis redskab til at fremme en revolutionær proces er et overgangsprogram. På den danske venstrefløj har uvidenheden om og modviljen mod et overgangsprogram haft et betydeligt omfang. En ofte bevidst mystifikation har været forsøget på at identificere overgangsprogrammet og den revolutionære overgangsstrategi med den konkrete ordlyd af 4. Internationales stiftelsesdokument, som netop bliver kaldt "Overgangsprogrammet". En mystifikation, som nogle trotskistiske grupper ikke er uden ansvar for.

"Overgangsprogrammet" er en samlet præsentation af en revolutionær overgangsstrategi udmøntet på verdensrevolutionens forskellige områder i en bestemt klassekampssituation, perioden umiddelbart inden Anden Verdenskrig.

"Overgangsprogrammet" har en metode og en række elementer, som ikke blot er brugbare, men nødvendige for et overgangsprogram i dag, - af den simple grund, at det stadig er kapitalismen, vi kæmper imod.

Det helt centrale i et overgangsprogram er, at det bryder med ideen om et minimums- og maksimumsprogram. Opdelingen i et min/max-program har hærgnet arbejderbevægelsen som en svøbe af samme omfang som klassesamarbejdet. Man kan sige, at opdelingen i et minimums- og et maximumsprogram i sin konsekvens uundgåeligt fører til klassesamarbejde. Hermed hentydes ikke til det, der i VS omtales som Minimumsprogrammet, nemlig det minimum af politisk enighed, der definerer partiet.

Alle reformistiske (og stalinistiske) partier har på den ene side et minimumsprogram, der udtrykker de aktuelle krav, som man vil arbejde for inden for kapitalismens rammer. Vi møder det i ethvert politisk program fra Socialdemokratiet under betegnelsen reformer. Vi møder det i DKP som reformer og antimonopolistisk demokrati. Vi møder det i SF's forskellige faser. Og vi har set det i VS omkring Preben Wilhelms Beskæftigelses- og Betalingsbalance Program, rød realisme, i hvert fald førsteudgaven af Grønne Fond/Regnbuelinjen.

På den anden side - og som noget adskilt - har partierne socialismen. Den er forskellig udformet. Hos nogle partier, som Socialdemokratiet, forsvinder den stort set. Men fælles er, at de opererer med på den ene side, hvad der kan opnås uden brud med kapitalismen, og på den anden side det fjerne mål: socialismen.

Denne opdeling fører altid til forsøg på at underordne arbejderklassens kamp til kapitalismen. Hvis man fastholder opdelingen, vil man før eller siden gøre sig selv til en del af undertrykkelsen, fordi kapitalismen ikke kan skabe varige forbedringer for arbejderklassen, men tværtimod hele tiden forsøger at tage tilbage, hvad arbejderklassen har opnået af delresultater.

**En overgangsstrategi derimod forsvarer til enhver tid arbejderklassens og andre undertrykte interesser, krav og kampe, uanset om de er uforenelige med klassesamarbejdet og kapitalismen. Overgangsstrategien forsøger til hver en tid at fremme en organisering og politiske krav, som samler hele arbejderklassen i konfrontation med kapitalistklassen, staten og det kapitalistiske system, i stedet for at hver enkelt arbejdergruppe står alene over for sin arbejdsgiver. Fordi det er den eneste vej, som kan skaffe midlertidige delresultater.**

**Det er sådanne konfrontationer, der kan udvikle en politisk klassebevidsthed i arbejderklassen. Og det er denne vej, som kan føre frem til det revolutionære opgør, der er nødvendigt for at sikre både arbejderklassens umiddelbare krav og historiske interesser.**

For at fremme denne proces arbejder det revolutionære marxistiske parti til hver en tid for, at arbejderklassen organiserer sig selvstændigt i forhold til borgerskabet og dets stat, hvad enten det er styrket fagforeningsorganisering, strejkekomiteer, lokalkomiteer i boligområder, lokale, regionale eller landsdækkende arbejdersråd eller andet.

Samtidig fremlægger det revolutionære marxistiske parti et sæt af krav, et overgangsprogram. Det tager sit udgangspunkt i de delkrav (mere i løn, væk med nedskæringer, mod arbejdsløshed, osv.) og de demokratiske krav, som arbejderklas-

## 22/

### VEJEN TIL SOCIALISME

sen går til kamp for. Desuden indeholder det overgangskrav. De har for det første den kvalitet, at de kan virke samlende for hele arbejderklassen. For det andet retter de arbejderklassens kamp ind mod borgerskabet som klasse og mod det kapitalistiske systems fundamentale mekanismer. For det tredje har de alle et element af magt i sig.

Men dynamikken i overgangskrav er fuldstændig afhængig af, at arbejderklassen eller dele af klassen kæmper for dem. Gennem kampen for disse krav kan arbejderklassen dels opnå erfaringer i, hvordan klassesamfundet fungerer, hvilke midler arbejdsgiverne og staten er parat til at tage i brug og nødvendigheden af, at arbejderklassen erobrer den samfundsmæssige magt.

Bliver et overgangskrav opfyldt, har arbejderklassen opnået en styrke til senere konfrontationer. Klassemodsætninger vil skærpes. Borgerskabet vil kun i en kort periode kunne affinde sig med situationen, hvorefter alternativet vil være enten tilbagerulning af de opnåede resultater eller kamp om magten i samfundet.

Af overgangskrav, der kan få betydning for den danske klassekamp, kan nævnes:

- Fuld dyrtidsregulering (også kaldet en glidende lønskala). Kravet retter sig direkte mod inflationen som redskab til at undergrave opnåede lønstigninger og virker forenende.

- Nedsat arbejdstid, til alle er i arbejde, med fuld lønkomensation (også kaldet en glidende arbejdstidsskala). Kravet retter sig direkte mod kapitalismens behov for en stor gruppe arbejdsløse som arbejdskraftreserve og som løntrykkere. I Danmark har 35-timers-kravet været et vigtigt samlende krav i mange år. Netop fordi der ikke er indbygget en automatisk nedsættelse af arbejdstiden i takt med arbejdsløsheden, har dette krav ikke direkte overgangskaraktter.

Ved at opdele arbejdstidsnedsættelsen i små bidder over mange år er det lykkedes fagbureaukratiet at lave en handel med arbejdsgiverne, som på den ene side imødekommer ønsket om nedsat arbejdstid og på den anden side gør det ufarligt for arbejdsgiverne. Allerede nu har udviklingen i arbejdsløsheden sat et krav om endnu kortere arbejdstid på dagsordenen.

- Arbejderkontrol og arbejdersveto. Kravene tager sit udgangspunkt i arbejderklassens store og små kampe for at forsvare sig ved at begrænse arbejdsgivernes rettigheder til at lede og fordele arbejdet. Men de fører disse kampe op på et højere niveau, hvor arbejderklassen på den enkelte virksomhed har organiseret en permanent styrke og evt. institutionaliseret retten til at nedlægge veto mod arbejdsgiverens beslutning. Så længe der ikke er tale om en generel dobbeltmagtssituation vil en tilkæmpet arbejderkontrol/vetoret dog stå over for et voldsomt pres for at blive underlagt klassesamarbejdet.

Kravene står i skarp modsætning til reformistiske forsøg på at lade arbejderne overtage de enkelte virksomheder og påtage sig ansvaret for deres drift inden for en kapitalistisk markedsøkonomi. Den sidste model, som kan hedde ØD/OD/kooperation/fonde med forskellig farve, samler ikke arbejderklassen imod systemet, men integrerer arbejderklassen i systemet og splitter forskellige arbejdergrupper op, fordi den binder dem til den enkelte virksomheds/fonds evne til at skabe profit og overleve i konkurrencen.

- Nationalisering af enkeltvirksomheder, der truer med lukning, har farligt arbejdsmiljø, producerer skadelige produkter eller andet, og indførelse af arbejdskontrol. Gennemførelsen af kravet afskaffer ikke kapitalismen, men som statslig virksomhed er det muligt at frigøre virksomheden fra det direkte krav om profitabilitet.

Fra at være en kamp mellem en enkelt arbejdergruppe og en enkeltkapitalist bliver konflikter om beskæftigelse, arbejdsmiljø, løn osv. til en politisk konflikt med den borgerlige stat. Spørgsmålet om, hvad der skal produceres, bliver et åbenlyst politisk, samfundsmæssigt problem.

- En beskæftigelsesplan med offentlig produktion, der er udarbejdet af fagbevægelsen og under arbejderklassens kontrol. Kravet bryder med profitmotivets som det afgørende for, hvad og hvor meget der skal produceres. En omfattende offentlig produktion, der er bestemt af arbejderklassens interesser, vil hurtigt komme i konflikt med borgerskabet, staten og hele systemet, fordi det vil beskære arbejdsløsheden og indebære inddragelse af ressourcer fra privatkapitalen.

- Nationalisering af banker, forsikringsselskaber og kreditinstitutioner i det hele taget. Kravet udspringer af behovet for at underlægge långivningen og renteniveauet samfundsbeslutninger, hvis produktion og beskæftigelse skal sikres. Det rammer direkte ned i kapitalismens kommandocenter, og det vil føre direkte frem mod en samfundsomvæltning, hvis det gennemføres af en arbejderregering, der er parat til at indordne det nationaliserede kreditvæsen under arbejderklassens interesser.

Når revolutionære taler om nationaliseringer, er der altså ikke tale om at omdanne virksomheder eller banker til nye udgaver af P&T eller DSB. Hverken disse eller andre overgangskrav er forslag til, hvordan kapitalismen kan fungere bedre og mere "arbejdervenligt". Der er tale om initiativer, der stiller arbejderklassen stærkere og borgerskabet svagere i de følgende uomgængelige klassekonfrontationer.

Et overgangsprogram, bestående af delkrav, demokratiske krav og overgangs-krav, er altså minimums-maximums-programmets modsætning, fordi det tager sit udgangspunkt i de aktuelle kampe og den eksisterende bevidsthed og fører - for så vidt der bliver kæmpet for det - kampen frem mod det nødvendige opgør med kapitalmagten. Men det er ikke en fast størrelse, der er formuleret én gang for alle.

Revolutionære propaganderer for Overgangsprogrammets metode og opbygger et parti omkring den revolutionære strategi, det formulerer. Men vi tager bestik af hver enkelt klassekampssituation og vurderer, hvilken rolle hvert enkelt overgangs-krav kan have. Vi agiterer for dem i forbindelse med enkelt-konflikter. Og vi udvikler aktuelle overgangsprogrammer, der bygger på en analyse af de aktuelle modsætninger, den aktuelle klassekamp og bevidsthed. For i sidste ende afhænger dynamikken i overgangskraverne fuldstændig af, om arbejderklassen eller dele af den kæmper for dem.

## **5. Enhedsfront/Folkefront**

Arbejderenhedsfronten bygger på en grundlæggende del af den revolutionære strategi, nemlig at revolutionen er arbejderklassens eget værk, og at arbejderklassen

## 24/

### VEJEN TIL SOCIALISME

kun kan besejre borgerskabet, hvis det store flertal af arbejderklassen - med allierede - kæmper sammen.

Det indebærer for det første en afvisning af alle kuplignende strategier. Intet nok så politisk bevidst og stramt organiseret mindretal kan gennemføre revolutionen for arbejderklassen. For det andet betyder det, at revolutionære hele tiden søger samlende krav og kampformer og afviser splittende krav.

Et aktuelt eksempel på det sidste: Børnefamilierne kræver flere daginstitutioner. Venstrefløjens partier støtter kravet, og mange af dem er parat til at gennemføre skatteforhøjelser i kommunerne for at finansiere dem. Revolutionære marxister afviser denne linje. Skattestigninger rammer arbejderklassen, ikke mindst kommuneskatten, og denne politik vil derfor sætte arbejdere med børn op imod arbejdere uden børn.

Revolutionære marxister støtter ubetinget kravet om flere, bedre og billigere daginstitutioner. Samtidig foreslår vi, at alle dele af kommunens arbejderbefolkning, gennem mobiliseringer, organisationer og arbejderpartier, kræver større bloktilskud fra staten til at finansiere arbejderbefolkningens behov.

Dette krav kan forene alle dele af arbejderbefolkningen i kommunen. Det kan potentielt skabe samling med lignende bevægelser i andre kommuner. Det retter brodden direkte mod den kapitalistiske regering og kan kombineres med krav om, at Folketing/regering henter pengene hos borgerskabet, hvilket kommunerne formelt set ikke har mulighed for.

**Enhedsfronttaktikken har som udgangspunkt, at det store flertal af arbejderklassen følger de reformistiske ledere i de store arbejderpartier og i fagbevægelsen. Den har som udgangspunkt, at de reformistiske ledere med deres classesamarbejde ikke er i stand til at forsvare arbejderklassens umiddelbare interesser. Og den har som udgangspunkt, at det store flertal først bryder med denne binding, når de i praksis erfarer, at de reformistiske ledere er ude af stand til at forsvare klassens umiddelbare krav og interesser.**

Med det udgangspunkt opfordrer det revolutionære marxistiske parti de reformistiske partier og ledere til fælles kamp for arbejderklassens umiddelbare krav og interesser. (I modsætning til blot at fordømme og "afsløre" dem, fordi de ikke støtter en socialistisk revolution.) Samtidig opfordrer det revolutionære parti de reformistiske ledes bagland til kræve af deres egne ledere, at de indgår i denne enhedsfront og altså - i det mindste - gør en indsats for deres medlemmers/vælgeres umiddelbare interesser.

Dette kan være en vej til rent faktisk at få etableret en aktion, der giver resultater, samtidig med at det vil give arbejderklassens flertal erfaringer med deres ledere, når disse på et eller andet tidspunkt forsøger at bremse kampen, hvis ikke de afviser fra starten. Denne enhedsfront kombineres med fri politisk debat mellem de involverede. Det betyder det revolutionære marxistiske partis fulde ret til at kritisere de reformistiske ledere og deres linje.

**Enhedsfronten står i modsætning til folkefronten, som det staliniserede Komintern i midten af 30'erne gjorde til "generallinjen" for alle kommunist!-**

**udnyttes ordentligt, og samfundet kun bevæge sig i retning af socialisme, hvis arbejderbefolkningen gennem demokratiske organer styrer produktionen fra fabriksråd over regionale magtorganer til landsdækkende arbejdsråd. Kun befolkningen selv kender og kan afgøre samfundets behov.**

I en sådan arbejdsråds-struktur, som vil bygge på de kamporganer, der udvikles i den revolutionære proces, må der være absolut fri debat, frihed til at organisere sig i forskellige politiske partier og fremlægge alternative forslag. Gennem et sådant socialistisk demokrati kan samfundet udvikle sig videre efter magtovertagelsen, ekspropriationen af produktionsmidlerne og etableringen af en planøkonomi, fordi systemet på én gang fastholder arbejderklassens magt over for genoprettelse af kapitalismen og inddrager hele arbejderbefolkningen i en demokratisk proces.

Samtidig er det vigtigt at fastslå, at der også efter en revolutionær sejr må foregå en permanent revolutionering af samfundet. Ikke blot fordi dele af produktionen i den første fase evt. forbliver på private hænder. Ikke kun fordi det socialistiske samfund kræver en total omlægning af økonomien, som skal tilstræbe mest mulig "overflod" (ikke mindst for at kunne udjævne skellet mellem de rige lande og de fattige lande i den tredje verden) samtidig med at miljøet skal sikres og der skal ryddes op efter kapitalismens og de bureaukratiserede overgangssamfunds miljøsvineri.

Men også fordi det socialistiske samfund vokser ud af kapitalismens skød. Vaner og skikke og tankegang fra kapitalismen vil overleve lang tid efter revolutionen. Kun en lang revolutionsproces kan føre samfundet frem mod kommunismen, hvor delingen mellem håndens og åndens arbejde er ophævet, og hvor "enhver yder efter evne og nyder efter behov".

Så længe samfundet ikke er nået frem til den kommunistiske fase, hvor alle mangelsituationer er elimineret, vil der eksistere en fare for, at et lag i samfundet gennem deres placering i det administrative system tilraner sig materielle privilegier, og at dette lag - som i Sovjet i 20'erne - tager den politiske magt ved hjælp af deres placering i stat og evt. parti.

Politisk bevidstgørelse om denne fare og nødvendigheden af at bekæmpe den, er en af den revolutionære partis centrale opgaver før, under og selvfølgelig ikke mindst efter revolutionen.

En række forholdsregler, som allerede de revolutionære under Pariserkommunen, satte i værk, kan fungere som et bolværk mod bureaukratiseringsfaren. Det handler om valg til alle ledende, administrative poster, retten til at trække valgte repræsentanter og ledere tilbage og erstatte dem med nye til hver en tid, aflønning af valgte repræsentanter, der svarer til en arbejders gennemsnitsløn, rotation på valgte poster.

Et særligt element af den permanente revolutionsproces er den internationale udbredelse af revolutionen. Et enkelt eller få lande kan ikke isoleret udvikle et socialistisk samfund. Under kapitalismen har den internationale arbejdsdeling udviklet sig i sådant et omfang, at forsøg på at opbygge et isoleret samfund vil indebære enorme økonomiske tilbageskridt. Dertil kommer, at kapitalistiske magter

vil forsøge at generobre et overgangssamfund for kapitalismen med økonomisk, ideologisk og militær pression.

Det betyder, at det bedste forsvar for samfund, der har gennemført en socialistisk revolution, er udbredelse af revolutionen til andre lande. Nicaragua er et aktuelt eksempel på et land, hvor der har foregået en revolution, men hvor mulighederne for at udvikle samfundet i socialistisk retning er nærmest fraværende pga. af økonomisk isolation og militær aggression. Skærpelse af revolutionære kampe i andre dele af verden, vil aflaste det imperialistiske pres på Nicaragua, og en revolutionær sejr i El Salvador med effekt i resten af Mellemamerika vil styrke mulighederne for et økonomisk samarbejde og materielt fremskridt. Som en af lederne af den cubanske revolution, Che Guevara, sagde: Skab et, to, tre Vietnam'er!

En traditionel stalinistisk myte om den permanente revolutions internationale element består i, at det skulle indebære, at revolutionen skal finde sted på én gang i hele verden. Over for det fastholder revolutionære marxister, at en revolutionær magtovertagelse er mulig i et hvilket som helst land, men det er umuligt at gå fra magtovertagelse til en fuldt udviklet socialisme uden international udbredelse af revolutionen.

## 7. Politisk kamp

Selv om et grundlæggende redskab til at udvikle arbejderklassens bevidsthed er egne kamperfaringer, må det revolutionære marxistiske parti også føre en politisk kamp mod de strømninger i arbejderbevægelsen, hvis strategi binder arbejderklassen til det kapitalistiske samfund og classesamarbejdet, i Danmark Socialdemokratiet, SF og DKP.

Det er nødvendigt, fordi det er fundamentet for at vinde nye medlemmer til det revolutionære marxistiske parti, og fordi arbejderklassen ikke automatisk drager revolutionære konklusioner af sine erfaringer med de reformistiske ledes svigten. Der er stor risiko for, at store dele af arbejderklassen tværtimod bliver demoraliseret, passive eller vindes for åbent borgerlige politiske strømninger.

Den politiske kamp mod reformismen og stalinismen tager selvfølgelig sit udgangspunkt i deres aktuelle handlinger. Men den må gå bagom disse og sætte det i sammenhæng med den classesamarbejdsstrategi, de arbejder efter. Og ikke nok med det: Reformistisk og stalinistisk strategi og praksis er ikke et resultat af tilfældige fejltagelser. Den udspringer af disse ledes materielle situation.

Selv om der er objektive årsager, der ligger i kapitalismen og arbejderklassens placering, til at reformismen kan vinde greb om klassen, er det nødvendigt at holde fast, at de reformistiske ledelser repræsenterer materielle interesser uden for arbejderklassen.

De reformistiske ledelser i Socialdemokratiet, SF og fagbevægelsen har deres fundament i bureaukratiet i arbejderbevægelsens organisationer. Senere er de suppleret med dele af statsapparatet. Her har de opnået magt og materielle privilegier, der giver dem andre objektive interesser end den arbejderklasse, de formelt repræsenterer. Grundlaget for alle deres handlinger og deres strategier udspringer af deres interesse som et særligt bureaukratisk lag.

Denne placering er den grundlæggende årsag til, at deres politiske strategi går ud på at forsøge at skaffe arbejderbefolkningen små forbedringer ved at forsvare, støtte og administrere det kapitalistiske system.

For DKP og andre Moskva-kommunistpartier (med eller uden glasnost) gælder det særlige, at de fleste af dem bygger deres bureaukratiske privilegier på det sovjetiske bureaukratis magt og position, hvad enten der er tale om direkte økonomisk afhængighed eller afhængighed af den prestige, Moskva endnu har efter den russiske revolution og hvad der er tilbage af dens resultater. Dette betyder først og fremmest, at deres centrale rolle er at agitere for fredelig sameksistens mellem Sovjet og imperialismen. De skal sørge for, at deres eget lands borgerskab neddæmper sin aggressioner over for Sovjet og i stedet samarbejder økonomisk.

Samtidig skal de ikke fremme revolutionære omvæltninger, både fordi det kan ødelægge Sovjets samarbejde med imperialismen, og fordi demokratisk organiserede arbejderopstande kan inspirere den sovjetiske arbejderklasse til et opgør med bureaukratiet.

De fleste Moskva-kommunistpartier har også opnået en vis placering i deres eget lands arbejder- eller statsbureaukrati. Det betyder, at partiernes politik bliver fastlagt som en kombination af traditionelle bureaukrati-interesser og det sovjetiske bureaukratis. Jo større partierne er, jo mere baserer de sig på egne placeringer, og jo mere udvikler de sig i egentlig socialdemokratisk retning som det italienske kommunistparti, PCI.

Selv om DKP hører til de mindre kommunistpartier har partiets placering i det lavere fagbureaukrati også betydning for, hvordan DKP udmønter Moskvas klassesamarbejds-politik.

Under fællesbetegnelsen centrisme har arbejderbevægelsen oplevet de mest forskelligartede politiske strømninger, hvis fællestræk er, at de forsøger at placere sig et sted mellem klassesamarbejdspositioner og revolutionære holdninger. Da det ikke kan lade sig gøre at placere sig stabilt dér, svinger disse partier mellem de to poler. Det gælder mange af de såkaldt "nye venstre"-partier, også VS.

Revolutionære marxister går naturligvis også ind i en politisk kamp mod disse holdninger. Bevæger de sig mod venstre, er det muligt gennem fælles aktivitet og diskussion at vinde dem for marxismen. Bevæger de sig mod højre og har indflydelse, kan de fungere som en redningsplanke for systemet i tilspidsede situationer.

**For revolutionære marxister er den politiske kamp mellem forskellige strømninger i arbejderbevægelsen en kamp mellem ideer og handlingsforslag. Revolutionære marxister er principielt imod brug af voldelige midler i den politiske kamp inden for arbejderbevægelsen, ligesom de til enhver tid er parat til at forsvare andre dele af arbejderbevægelsen (uanset politisk linje) mod overgreb fra statsmagten eller fra højrebander.**

## 8. Verdensrevolutionens tre sektorer

Internationalismen er en uadskillelig del af den revolutionære marxisme. Et revolutionært marxistisk parti tager sit udgangspunkt i den internationale arbejderklasses historiske interesser (om international organisering senere).

## 30/

### VEJEN TIL SOCIALISME

Det indebærer kamp mod national-chauvinistiske tendenser. Det indebærer, at partiet peger på international arbejderaktion i stedet for classesamarbejdspartiernes alliance med ens "eget" borgerskab. Og det indebærer internationalt solidaritets-arbejde som en integreret del af partiets arbejde.

Da kapitalismen i begyndelsen af århundredet bevægede sig ind i imperialismens epoke, havde den etableret et verdenssystem, der dominerede alle samfundstyper i verden. Det vil sige, at på trods af nationale forskelle og tidsforskydninger er revolutionen en sammenhængende international proces.

Ikke desto mindre kan man opdele verden i tre sektorer, der på vigtige områder adskiller sig fra hinanden, og hvor den revolutionære kamp vil have forskellige former: De imperialistiske lande, de hel- og halv-koloniale lande og de ikke-kapitalistiske overgangssamfund.

- De imperialistiske lande er de højindustriiserede lande i Vesteuropa, Nordamerika, Japan og Australien. De har udviklet en selvstændig national kapital og borgerskab, som gennem kapitaleksport, ulige bytte og gældssætning udbytter Den tredje Verden og dominerer den.

Disse imperialistiske lande må hele tiden forsøge at ekspandere for at overleve. Det sker gennem skærpet udbytning af Den Tredje Verden, gennem økonomisk konkurrence med de øvrige imperialistiske lande, og gennem forsøg på økonomisk infiltration og undergravning af de ikke-kapitalistiske lande. Den økonomiske imperialism kan i forbindelse med alle disse typer konflikter slå over i militær imperialism.

Danmark er et imperialistisk land, og revolutionære marxister må derfor afvise enhver støtte til det danske borgerskab i konflikter med andre (også større og stærkere) imperialistiske borgerskaber. Tværtimod er det den danske arbejderklasses vigtigste opgave at gøre op med det danske borgerskab: Hovedfejden står i vores eget land.

Den danske arbejderklasse har en særlig forpligtelse til at bekæmpe dansk imperialism, hvad enten det er i Grønland, dansk kapital i Den tredje Verden eller det danske bidrag til de internationale imperialistiske blokke som EF og NATO.

- De halv- og hel-koloniale lande i Den Tredje Verden er domineret af kapitalismen/imperialismen og fastholdt i et afhængighedsforhold, der forhindrer en selvstændig økonomisk udvikling. Det gælder lige fra de mest fattige lande i Afrika til delvis industrialiserede lande i Sydøstasien eller Latinamerika.

Disse lande har ikke løst den borgerlige revolutions opgaver som national selvstændighed (ikke blot formel, men også økonomisk, reel), borgerligt demokrati med demokratiske rettigheder, jordreformer, grundlaget for en selvstændig kapitalakkumulation. Men kapitalismen dominerer alligevel disse lande gennem udenlandsk kapital. Og de herskende klasser er sammenvævet af godsejere og kapitalister.

Bl.a. dette indebærer, at enten bliver kampen for demokratiske rettigheder, national selvstændighed og jordreformer en permanent revolution, hvor arbejderklassen i spidsen for alle undertrykte og udbyttede ikke blot løser den borgerlige revolutions opgaver, men også påbegynder den socialistiske revolutions opgaver og

dermed også bekæmper det indenlandske borgerskab, - eller også forbliver den borgerlig-demokratiske revolutions opgaver uløste, og landet fastholdes i national undertrykkelse og muligheden for en selvstændig national økonomisk udvikling forhindres under indtryk af den internationale kapitals ønske om ekspansionsmuligheder.

- I Sovjet, Østeuropa, Kina, Vietnam, Nordkorea er kapitalismen som samfundssystem blevet afskaffet gennem forskelligartede historiske processer, som vi ikke vil komme ind på her.

Men i disse lande har et privilegeret bureaukrati overtaget den politiske magt. Det undertrykker arbejderklassen, bremser den permanente revolutionsproces og forsøger at hæmme den internationale arbejderklassens kamp - af hensyn til et-fredeligt samarbejde med imperialismen.

Revolutionære marxister i disse lande og udenfor forsvarer til enhver tid de ikke-kapitalistiske elementer i disse samfund (afskaffelsen af kapitalister og af markedsstyring af økonomien til fordel for planøkonomi, statsmonopol på udenrigshandlen) over for forsøg på at genindføre kapitalismen.

Trods det bureaukratiske styre er der tale om historiske fremskridt for arbejderklassen. Genindførelse af kapitalismen ville være et tilbageskridt. Revolutionære marxister forsvarer disse overgangssamfund mod imperialismens forskelligartede forsøg på at genindføre kapitalismen, herunder militære angreb.

Hvis arbejderklassen skal frigøre sig i disse lande og igangsætte en udvikling frem mod socialismen kræver det en politisk revolution, hvor bureaukratiet afsættes, og arbejderklassen overtager den politiske magt og dermed - fordi der er tale om en planøkonomi - hele den samfundsmæssige magt.

Uanset om der er tale om imperialistiske lande, undertrykte halvkoloniale lande i Den Tredje Verden eller bureaukratiserede overgangssamfund, er arbejderklassens modstandere - herskende klasse eller snyltende bureaukrati - så stærke og så integrerede i undertrykkelsen, at en spontan utilfredshed og opstand ikke i sig selv kan fjerne dem. Af samme årsager, som vi tidligere har gennemgået for Danmark, må der også opbygges revolutionære partier i disse lande.

## III. Demokratisk centralistisk organisation

Ethvert parti, der tager sit program alvorligt må finde frem til de organisatoriske former og procedurer, som bedst egner sig til at fremme virkeliggørelsen af dette program. Det betyder for os, at organisatoriske spørgsmål altid er underordnet de programatiske spørgsmål. Men det indebærer ikke, at de organisatoriske spørgsmål er uvæsentlige. De er tværtimod meget vigtige for opbygningen af et revolutionært marxistisk parti.

### Historiske erfaringer

Op igennem historien har revolutionære høstet mange både gode og dårlige erfaringer med, hvilken type parti der er nødvendigt for, at partiet kan udfylde sin rolle.

Ved at føre den russiske arbejderklasse til magten i 1917 har bolsjevikkerne i praksis vist, hvilken type organisation der skal til for at gennemføre en socialistisk revolution. Det betyder ikke, at vi slavisk kan overføre bolsjevikernes erfaringer fra en anden tidsalder og fra et land, som befandt sig på et andet trin i kapitalismens udvikling, end f.eks. Danmark gør i dag. Historien gik ikke i stå i 1917. Kominterns forfald, 4. Internationales opbygningsbestrebelse verden over samt en række vellykkede magtovertagelser (f.eks. på Cuba og i Nicaragua) har givet mange værdifulde erfaringer og videreudviklet vores viden.

Men de grundlæggende principper, hvorpå bolsjevikpartiet var bygget (nemlig den demokratiske centralisme bygget på den leninistiske partiopfattelse), må stadig være udgangspunktet for et revolutionært marxistisk parti af den simple grund, at det stadig er et kapitalistisk system, vi står overfor. Der eksisterer ingen eksempler på vellykkede "spontane revolutioner". Kapitalmagts voldsomme kamp for at overleve og dets militærapparats hensynsløse modstand nødvendiggør en bevidst og velorganiseret ledelse, dvs. et demokratisk, centraliseret og disciplineret revolutionært parti.

Desværre er begrebet demokratisk centralisme blevet misbrugt af diverse stalinistiske organisationer i historiens løb, så selve begrebet er ikke særligt populært i dag.

Mange på venstrefløjen forbinder Lenins partiopfattelse og demokratisk centralisme med en totalitær partiopfattelse, der kvæler alle diskussioner og sikrer partiledelsens uindskrænkede magt og autoritet. Men intet er mere forkert.

Selv under borgerkrigen i de første år efter revolutionen (hvor imperialistiske tropper stod i landet), da partiet folte sig tvunget til at tage det erklærede ekstraordinære skridt midlertidigt at forbyde fraktioner, havde partimedlemmerne en udstrakt frihed til at diskutere, kritisere og argumentere imod partiets politik og dets ledelse. Det var først fra Stalin-bureaukratiets sejr i midten af 20'erne, at al opposition og enhver selvstændig tænkning blev knust, samt at der blev gennemført en fuldstændig ensretning af de kommunistiske partier verden over.

Derved blev grunden lagt til den partimodel, som også DKP herhjemme, trods fornyelse og glasnost, stadig fungerer efter - som mere end noget andet har misbrugt Lenins partiopfattelse og omformet begrebet demokratisk centralisme til, hvad vi kunne kalde bureaukratisk centralisme.

## Demokratiske beslutninger

Demokratiet er afgørende for et revolutionært marxistisk parti. Det er nødvendigt med den størst mulige diskussion og udveksling af ideer og erfaringer for at kunne korrigere den politiske linje i et parti, som ønsker at præge udviklingen i klassekampen. Et parti uden internt demokrati mister muligheden for at lægge en politisk linje på basis af den kollektive viden, som alle partiets medlemmer er i besiddelse af. Marxismen er ikke nogen facitliste, hvor man bare slår op og finder de rigtige svar.

Marxisme er en vejledning til handling, som hele tiden må tilpasses ud fra de erfaringer, som partiets medlemmer får i den daglige kamp på deres arbejdsplads, i deres fagforening eller bevægelserne. Derfor er det af afgørende betydning for partiets program og manøvre muligheder, at alle medlemmer kan tale frit fra leveren, hvis de mener en politisk linje eller en bestemt taktik trænger til at korrigeres.

Men ikke nok med det. I nogle situationer vil partiet ikke kunne afklare sig igennem en almindelig medlemsdebat i de enkelte afdelinger og andre af partiets kompetente organer. Hvis flere medlemmer på tværs af afdelingerne mener, at en bestemt politisk linje på et eller flere spørgsmål er forkert og dermed skadelig for partiet, skal de have ret til at organisere sig i tendenser eller fraktioner for at overbevise et flertal i partiet.

## Tendenser og fraktioner

I SAP skelner vi mellem to former for mindretalsorganiseringer. Den ene er en tendens. En tendens er en løs organisering af partimedlemmer, der er uenige i flertallets linje på et bestemt politisk område, f.eks. hvilken type samfund Nicaragua er i dag, eller hvilken linje der er nødvendig for fagbevægelsen. En tendens har ingen ledelse, men kan udpege et sekretariat, som har til opgave sammen med partiets ledelse, at sørge for at tendensens synspunkter kommer til orde i diskussionen.

En tendens dannes normalt op til en kongres og bliver normalt opløst igen efter kongressen, hvad enten den har fået flertal eller ej. Hvis den ikke vandt flertallet, har den så selvfølgelig mulighed for at starte op igen til næste kongres. Det afgørende er, at det ikke er nogen permanent organisering i partiet, og at tendensens medlemmer har tillid til, at den demokratiske diskussion inden for partiets rammer kan overbevise partiets medlemmer og evt. også ledelsen.

## 34/

### VEJEN TIL SOCIALISME

En tendens kan bidrage positivt til at udvikle partiet programmatisk og taktisk og må derfor betragtes som en naturlig del af et revolutionært marxistisk parti.

Hvis det derimod viser sig, at uenighederne har en større og bredere karakter, ikke kun politisk, men også organisatorisk i den forstand, at et mindretal ikke har tillid til en ledelse, er det en anden form for mindretalsorganisering, vi taler om, nemlig en fraktion. En fraktion bygger lige som en tendens på en politisk platform, men er meget strammere organiseret. Den har sin egen ledelse og økonomi med det vigtige forbehold, at fraktionens interne disciplin er underordnet partiets disciplin. At danne en fraktion i et revolutionært marxistisk parti er et krisetegn. Det må betragtes som en sidste udvej for at ændre partiets politiske linje på afgørende punkter.

At tillade tendenser og fraktioner indenfor partiet er helt i tråd med den demokratiske centralisme og Lenins partiopfattelse. Store dele af bolsjevikpartiets historie, før stalinbureaukratiets monopolisering af magten, var præget af heftige tendens og fraktionskampe, f.eks. mellem tilhængere og modstandere af at arbejde for en socialistisk revolution efter den borgerlige februar-revolution i 1917, mellem tilhængere og modstandere af fredstraktaten med Tyskland i 1918 osv.

### Fæles handling

Det er dog helt nødvendigt at slå fast, at partiet ikke må miste muligheden for at handle og tage initiativer i forhold til omverdenen trods diverse interne diskussioner. Det er her, den anden del af den demokratiske centralisme kommer ind, nemlig centralismen.

Når en kongres har truffet en afgørelse om de emner, som har været til diskussion, er det flertallets rettigheder, der træder i funktion. Så er alle medlemmer forpligtet til lokalt at udføre flertallets linje i praksis, uanset om diskussionen kører videre internt. Det er en nødvendighed, hvis afklaringsprocessen i en politisk diskussion overhovedet skal have nogle reelle muligheder. Manglende centralisme gør det nemlig vanskeligt for partiet at afgøre, om dets linje er rigtig eller forkert, hvis en politisk linje kun udføres af en del af medlemmerne, for så vil linjen aldrig blive afprøvet reelt i praksis, og diskussionen vil dermed stå i stampe.

Centralismen er også en simpel nødvendighed, for at partiet med sine ressourcer kan opnå maximal indflydelse og slagkraft. Det gælder kampagner for bestemte spørgsmål, det gælder støtten og udbredelsen af kampe, som ofte kræver solidaritet og initiativer på mange områder - ikke mindst når større arbejderkampe udvikler sig. I disse situationer skal partiet kunne tage initiativer for at sikre, at bevægelsen overalt i landet udvikler sig omkring de samme krav og mål, og at der på landsplan skabes en centraliseret ledelse af kampene.

I før-revolutionære situationer og i revolutionære situationer er det helt afgørende, at hele partiet, trods eventuelle uenigheder, handler bestemt og med hele sin styrke.

I perioder hvor det revolutionære parti udgør en minoritet, befinder det sig konstant i en "kampsituation", hvor dets medlemmer underlægges et vedvarende politisk pres af det borgerlige samfunds og de reformistiske partiers propaganda. For at modstå dette pres er den demokratiske centralisme et middel til at fastholde revolutionære standpunkter og undgå tendenser til politisk tilpasning til reformistiske synspunkter.

## Dårlige danske erfaringer

Alle de såkaldte udogmatiske venstrefløjsorganisationer, som opstod i Europa i kølvandet på ungdomsoprøret i 1968, har haft deres problemer med den centralistiske side af partidemokratiet. Alle har de i tidens løb, i mindre eller højere grad, afvist centralismen. Dette gælder også VS (som RS og IS også har været en del af i det meste af VS' historie), hvilket har betydet, at partiet i sin brogede historie utallige gange har været handlingslammet på grund af interne diskussioner, uden mulighed for at afprøve de forskellige politiske linjer i praksis.

Dermed er diskussionerne endt i skyttegravskrige mellem de enkelte fraktioner, uden at VS' program på basis af kollektive erfaringer i praksis er blevet udviklet. Det har betydet at VS i flere perioder har været præget af enkeltpersoners eller gruppers egen politiske udvikling og på begrænsede politiske områder.

Et af VS' kendetegn i 70'erne var jo netop de enkeltsager, som f.eks. nationalisering af Nordsøolien eller borgernes retsbeskyttelse, som Preben Wilhjelms og gruppen omkring ham udviklede. Men der var ingen samlede politiske svar på, hvordan de enkelte politikområder skulle knyttes sammen til et samlet svar på kapitalismens krise - et socialistisk alternativ.

Men ikke nok med det. På grund af problemerne med at udforme et fælles politisk program og en socialistisk strategi, har VS været utrolig nemme ofre for stemningsskift i klassekampen. Hele spektret fra gold agitation for socialisme til "rød realisme" har præget de utallige skift i den politiske linje i VS' 20-årige historie. Det betyder også, at "opstramning" eller indførelse af demokratisk centralisme alene ikke havde kunnet sikre VS blev et revolutionært marxistisk parti. Forudsætningen for demokratisk centralisme er, at man er samlet omkring en grundlæggende enighed om et revolutionært program.

Det bliver afgørende for et nyt revolutionært marxistisk parti, som kunne blive resultatet af en vellykket omgrupperingsproces, at det er opbygget efter den demokratiske centralismes princip. Kun det kan sikre en fælles fremtidig udvikling af et samlet programmatisk alternativ til DKP's, SF's, og Socialdemokratiets utopiske parlamentariske vej til socialisme.

## IV. Nødvendigheden af en revolutionær Internationale

Proletarer i alle lande - foren Jer! Afslutningsordene i Det kommunistiske manifest fra 1848 er stadig det mest rammende udtryk for, at den revolutionære marxisme er og må være international i både form og indhold.

Derfor er det heller ikke overraskende, at det netop er spørgsmålet om internationalisme, som frem for noget andet har delt vandene inden for arbejderbevægelsen.

Den objektive baggrund for nødvendigheden af en revolutionær Internationale ligger i eksistensen af et kapitalistisk verdensmarked.

For det første betyder det, at det ikke er muligt at forstå, hvad der foregår i et enkelt land, med mindre det ses i en international sammenhæng og udvikling. En kynisk - men helt realistisk - forståelse af dette findes i vendingen om, at når en vekselerer nyser på børsen i New York, så dør 10.000 mennesker af sult i Indien.

For det andet betyder det, at mange af de problemer, vi står overfor i det enkelte land, hverken er skabt i eller kan løses inden for dette enkelte lands grænser. Sådan har det været siden udviklingen af et egentligt verdensmarked, men dette århundredes eksplosive industrielle og teknologiske udvikling har gjort det endnu tydeligere. Hverken truslen om radioaktiv bestråling som følge af et Barsebækuheld eller hullet i ozon-laget er skabt i eller kan løses inden for Danmarks rammer.

For det tredje betyder eksistensen af et kapitalistisk verdensmarked, at arbejderklassen og de undertrykte folk står over for en modstander, som fungerer internationalt, og som er internationalt organiseret. Dette er selvfølgelig åbenlyst for alle, når det drejer sig om multinationale selskaber, f.eks. hvad angår trusler om at flytte produktionen for at presse arbejdskraftens pris. Men det gælder også, når det drejer sig om kapitalistklassens og de borgerlige statsmagters fælles anstrengelser for at bevare det kapitalistiske verdenssystem og tryne oprørsforsøg, hvor de end finder sted.

Kort sagt: Nødvendigheden af internationale analyser, nødvendigheden af forslag til internationale løsninger og nødvendigheden af en international strategi er baggrunden for nødvendigheden af en revolutionær Internationale.

### Den internationale tradition

Med historiens tragiske ironi er forståelsen for dette mindre i dag, end den var i arbejderbevægelsens barndom og ungdom - selv på arbejderbevægelsens venstre fløj.

For Marx, Engels og Lenin var spørgsmålet om international organisering ikke bare en grundpille i deres teoretiske opfattelse, men også i, hvad de faktisk beskæftigede sig med.

Som unge arbejdede Marx og Engels i den internationale organisation "Kommunisternes Forbund", i hvis navn de skrev og udsendte "Det kommunistiske manifest" i 1848.

De var initiativtagere til Den internationale Arbejderassociation (I. Internationale) i 1864, hvor Marx bl.a. skrev i stiftelsesdokumentet: "Arbejderne har ét af sejrns elementer i deres hånd - deres antal; men antal har kun vægt, når det sammenfattes af en organisation og ledes af erfaring. Erfaringen fra den tid, der er gået, har lært os, hvorledes forsømmelse af det broderskabets bånd, der burde bestå mellem arbejderne i de forskellige lande og anspore dem til at holde tæt sammen i deres kampe for deres befrielse, ubarmhertigt lugtes ved, at deres usammenhængende forsøg lider fælles skibbrud".

Efter 1. Internationales sammenbrud i 1874 fastholdt de en international organisering, som var grundlaget for dannelsen af 2. Internationale i 1889.

Da denne Internationale forrædt den internationale arbejderklasse ved udbruddet af den 1. imperialistiske verdenskrig, var det helt naturligt, at Lenin umiddelbart begyndte at arbejde for en ny - den 3. Internationale, som blev dannet i 1919.

Hvor naturlig den internationale organisering forekom i arbejderbevægelsens barndom, kan bl.a. også ses ud af, at det danske socialdemokrati blev stiftet i 1871 som afdeling af 1. Internationale slet og ret under navnet "Den Internationale arbejderforening i Danmark".

For at få pillet denne grundlæggende holdning til international organisering ud af arbejderklassen og især dens bevidste dele krævedes ikke ét, men to gigantiske forræderier, som førte til tilbageslag for arbejderbevægelsen og kostede millioner og atter millioner af menneskers livet.

Det første tilbageslag blev påført af de socialdemokratiske ledere ved udbruddet af 1. Verdenskrig i 1914, hvor de med nogle få hæderlige undtagelser og i strid med alle tidligere løfter aktivt bidrog til at gøre arbejderne til kanonføde i den imperialistiske røverkrig. Men dette ene tilbageslag var ikke nok. Først og fremmest takket være Bolsjevikpartiet i Rusland blev internationalismen fastholdt i de mest bevidste del af arbejderklassen, som mange steder efterhånden vandt en betydelig opbakning i arbejderbefolkningen som helhed og en del steder ligefrem repræsenterede flertallet.

Det andet tilbageslag blev påført af det stalinistiske bureaukrati, som havde erobret magten i Sovjet efter Lenins død i 1924. Stalin-bureaukratiet skabte dette tilbageslag gennem en række forræderier og nederlag. Det startede for alvor i 1927 med ordren til det kinesiske kommunistparti om at nedlægge våbnene over for Chiang-Kai-Shek, splittelsespolitikken i Tyskland, som gav Hitler magten, folkefrontpolitikken i Spanien, som gav Franco magten, og Hitler-Stalinpagten, som desorienterede millioner af klassebevidste arbejdere verden over. Efter 2. Verdenskrig gjorde Stalin-bureaukratiet sit til at forhindre en socialistisk udvikling i Vesteuropa. Ved hjælp af de lokale kommunistpartier afvæbnedes paitisanbevægelserne, og arbejderne i den græske borgerkrig fik ingen støtte. På denne baggrund var

det kun en formssag, at Stalin dekreterede opløsning af Den kommunistiske Internationale i 1944 som en gestus over for sine imperialistiske venner og som et udtryk for de nye tider med "fredelig sameksistens".

Disse to tilbageslag i forening inden for den samme generation var mere end arbejderavantgarden kunne klare. Dens oprindelige internationalisme blev destrueret i et sådant omfang, at det i dag - snart 50 år efter - slet ikke er overvundet.

## Argumenter imod

Det historiske tilbageslag for internationalismen i arbejderbevægelsen betyder også, at selv hos partier, som på nationalt plan har en revolutionær praksis og/eller bruger mange kræfter på internationalt solidaritetsarbejde, ikke indser nødvendigheden af at opbygge en Internationale.

Oftte er der tale om et politisk problem med at forstå og solidarisere sig med arbejderbefolkningens kamp for frigørelse i alle andre dele af verden. Det gælder f.eks. for revolutionære strømninger i Latin-Amerika, som ikke solidariserer sig med de polske arbejderes kamp. Og det gælder for strømninger i Østeuropa, som ikke forstår arbejdernes kamp i den imperialistiske verden.

Men selv blandt venstrefløjs-organisationer, som støtter de undertrykte og udbyttes kamp over hele verden, har tilbageslaget sat sig sine spor.

Et argument mod opbygning af en international organisation er, at det vil stå i vejen for at udvikle en politik, som er rodfastet i den nationale virkelighed. Det vil være absurd at benægte, at risikoen eksisterer. Selvfølgelig kan man forestille sig en international organisation, som svæver oppe i de multinationale luftlag uden evne til at forbinde sig med den konkrete virkelighed i noget land.

Men mange gange større er faren for, at selvstændige nationale partier mister den internationale orientering, presses af de nationale særtræk og dermed bliver ude af stand til at forstå disse i deres sammenhæng, hvilket leder til en forkert politisk orientering.

Den internationale udvikling er ikke bare summen af nationale udviklinger, lige som den nationale udvikling ikke bare er et supplement til den internationale udvikling som en vorte i ansigtet. Den nationale udvikling er en særlig kombination af de internationale udviklingstræk. At forstå den internationale udvikling er altså en forudsætning for at kunne forstå, hvad der sker i det enkelte land.

Mange progressive partier før 1917-revolutionen forstod, at situationen i Rusland var noget særligt. Men kun bolsjevikkerne forstod det i sammenhæng med den internationale situation: Verdenskrigen og Rusland som det svage led imperialismens kæde. Bl.a. derfor kunne de stille sig i spidsen for revolutionen, mens alle andre strømninger fejlede.

Et andet argument mod en international organisation er, at forudsætningen for at etablere en sådan er, at der findes stærke partier på nationalt plan. Men at ville opbygge partier i 117 forskellige lande og så håbe på, at når de er blevet "stærke" nok, så vil de tilfældigvis være tilstrækkelig enige til at danne en international organisering, er mildest talt naivt.

Revolutionær marxisme og forståelse af den internationale udvikling er ikke noget, man får foræret i dåbsgave, eller som til enhver tid kan udledes af de hellige skrifter. Det er noget, der skal kæmpes for hver dag, bl.a. i hård kamp mod borgerlig propaganda og presset fra den nationale virkelighed. Derfor er det også selvmodsigende at udskyde den internationale organisering, til de nationale organisationer er blevet større. Den internationale organisation her og nu er tværtimod et nødvendigt middel til at opbygge større nationale partier på et revolutionært marxistisk og internationalistisk grundlag.

I sidste ende er den bedste dommer dog praksis. I 1930'erne afviste en række partier (POUM i Spanien, ILP i England, SAP i Tyskland m.fl.) at gå med i danneben af 4. Internationale med henvisning til, at tiden ikke var "moden" og at der først skulle opbygges større nationale partier. I dag eksisterer hverken de pågældende partier eller den Internationale, de hævdede at ville opbygge en gang. I begyndelsen af 1970'erne hævdede stort set alle revolutionære organisationer med undtagelse af 4. Internationale, at opbygningen af en Internationale ville gå over opbygningen af stærke nationale organisationer. I dag - 15 år efter - kan vi konstatere, at langt de fleste er forsvundet, og at der ikkje er taget et seriøst skridt til at opbygge en international organisation ud over 4. Internationale.

Et tredje argument mod at opbygge en international organisation er, at det alligevel er muligt at bevare en internationalistisk holdning og have et overblik over den internationale situation. På et mere overordnet plan kan dette selvfølgelig ikke totalt udelukkes. Teoretisk set kan man jo også forestille sig, at man kan sidde helt for sig selv på Anholt og have en helt korrekt linje for, hvordan klassekampen skal føres i det øvrige Danmark. Men et marxistisk udgangspunkt er, at mennesker og organisationer påvirkes af deres omgivelser, og at der ud fra en lokal eller national påvirkning hverken udspringer internationalisme eller overblik over den internationale udvikling.

Man kan illustrere problemet ved et øjeblik at forestille sig at være revolutionær i Mexico og skulle forstå situationen i Danmark. Hvor skulle man starte, og hvor skulle man begynde? Nu kan man selvfølgelig indvende, at det ikke er særlig centralt for mexicanske revolutionære at forstå situationen i Danmark. Men med gældskrisen kan det modsatte absolut ikke påstås.

Kun en international organisation - opbygget omkring en fælles målsætning og politisk hovedorientering - kan analysere og opsummere de grundlæggende træk i udviklingen, som de slår igennem internationalt, såvel som nationalt plan.

En række organisationer fremfører disse begrundelser for at retfærdiggøre en pseudo-internationalisme, hvor en større organisation i et land opbygger satellitorganisationer i andre lande. SWP- og Militant-strømningen med hovedsæder i England er eksempler på relativt store organisationer, som har opbygget deres ambassadeorganisationer rundt omkring i forskellige lande.

Deres svaghed viser sig præcis ved, at de aldrig har været i stand til at opbygge mere end én stærk organisation, uden at det fører til splittelse, fordi deres "internationalisme" i sidste ende bygger på "ambassademes" mere eller mindre næsegruse beundring og falden på knæ for det store idealparti. Derfor er der heller ikke nogen

## 40/

### VEJEN TIL SOCIALISME

af disse "internationale" strømninger, som har den demokratiske opbygning og afklaringsproces, der eksisterer i 4. Internationale.

## 4. Internationale

Kun 4. Internationale, med sektioner i mere end halvtreds lande over hele verden, fungerer som én international organisation.

Selv om den er mange gange stærkere, end da den blev grundlagt i 1938, er 4. Internationale stadig en svag organisation. Internationalen er kun den første kerne af den fremtidige kommunistiske masse-internationale, hvilket den først bliver, når den rent faktisk leder og koordinerer alle vigtige revolutionære kampe i hele verden.

Ligeledes er sektionerne i de forskellige lande langt fra revolutionære massepartier, der leder massernes daglige kampe på vigtige områder. Sektionerne vil komme til at indgå i fusioner med nyligt opdukkede revolutionære kræfter, omgrupperinger med oppositionsfraktioner, der bryder med socialdemokratiske massepartier, eurokommunister og kommunistpartier i før-revolutionære og revolutionære perioder, før de vil få en position som fuldt udviklede massepartier.

4. Internationale når frem til sine politiske beslutninger på regelmæssigt afholdte verdenskongresser, hvor beslutninger tages ved flertalsafstemninger. De delegerede bliver demokratisk valgt af de nationale sektioner efter en fri, demokratisk diskussion, som hvert enkelt medlem har ret til at deltage i, og hvortendensfriheden er garanteret.

Den internationale Eksekutivkomite, som er den højeste myndighed mellem verdenskongresserne, vælges på demokratisk vis af de delegerede. IEK vælger derefter et sekretariat og andre komiteer eller kommissioner, der er nødvendige for udførelsen af dens beslutninger.

Stalin misbrugte 3. Internationale til at gribe ind og omstyrte nationale kommunistpartiers valgte ledelser og til at fastlægge den nationale taktik. Det var ikke en følge af den internationale organisering, men af den sovjetiske stats og Kominterns bureaukratisering. Derfor forbyder 4. Internationales statutter udtrykke ligt internationale organer at udskifte nationale ledelser eller at fastlægge en sektionens taktiske linje.

4. Internationale er i dag i stand til at følge udviklingen på alle kontinenter gennem sektionerne og det brede kontaktnet, der igennem årene er opbygget.

Internationalen udgiver tidsskrifter på mange sprog og har i Amsterdam en international skole, der gennemfører kortere og længerevarende kurser. Den bruges også til internationale møder, f.eks. for Internationalens ungdomsorganisationer.

Internationalen afholder jævnlige regionale møder for sektionernes forretningsudvalg i Europa og Latinamerika, samt konferencer og seminarer om kvindekampen, fredskampen, internationalt solidaritetsarbejde, den anti-racistiske kamp m.v.

Ofte har Internationalen taget initiativer og stået forrest i det internationale solidaritetsarbejde. I mange tilfælde har klassekampsspørgsmål i det enkelte land

bredt sig over landegrænserne via Internationalens sektioner.

Som et eksempel fra Danmark kan nævnes kampagnen for løsladelse af havnearbejderen Karl Jørgensen. Efter at kampagnen blev stadig bredere i Danmark, sørgede SAP for, at spørgsmålet blev taget op af Internationalens sektioner.

Den svenske sektion afleverede protestresolutioner ved danske konsulater i Gøteborg, Malmø, Linköping, Örebro og Luleå. I Gøteborg blev protesterne afleveret af tillidsfolk fra Volvobilfabrikken. Sektionen indsamlede underskrifter og lavede protestresolutioner i byerne Visby og Kiruna. Aktiviteterne fik en god dækning i den svenske presse.

Den islandske sektion samlede underskrifter for Karl Jørgensens løsladelse og fik den største fagforening i landet til at vedtage en protestudtalelse.

Sektionen i Østrig sendte en protestudtalelse og fik organiseret protestresolutioner fra præsidenten for den nationale føderation af ungdomsorganisationer, fra den socialdemokratiske ungdomsorganisation og dens formand, Josep Cap, medlem af parlamentet. Endvidere fra de katolske ungarbejdere og fra fagforenings-oppositionen Gewerkschaftliche Einheit.

SAP i Holland organiserede en vagt foran den danske ambassade i Amsterdam. Næste dag gav de ambassaden en protestresolution fra fagforeningen på ADN-skibsværftet og fra den faglige ungdomsorganisation på Fokker-flyfabrik.

RAL-LRT i Belgien var i kontakt med havnearbejderne i Antwerpen, og der blev sendt en protestresolution.

Den franske sektion sendte en protestudtalelse, det samme gjorde SAP-PSO, sektionen i Schweiz.

Og sektionen i Italien samlede underskrifter blandt arbejderne på FIAT og Alfa Romeo-fabrikkerne.

Dette lille eksempel er bare et blandt flere, som viser nytten af en revolutionær Internationale. "Internationale" er ikke bare en sang, som synges ved højtidelige lejli gheder, men en realitet!

## V. Opgaverne i dag

Hvad har dette revolutionære marxistiske parti, som er blevet beskrevet i de foregående afsnit, at gøre med situationen på den danske venstrefløj? Eksisterer dette parti allerede, og er det bare et spørgsmål om, at det vokser lidt mere og derefter på det rette tidspunkt stiller sig i spidsen for arbejderklassens kamp?

Socialistisk Arbejderparti er ikke Det Revolutionære Marxistiske Parti - og vi har i øvrigt heller aldrig påstået det. SAP har ikke størelsen og den nødvendige rodfæstelse i arbejderklassen og andre undertrykte grupper, som gør, at partiet konkurrerer direkte med de reformistiske partier om indflydelsen på arbejderbefolkningen. SAP er ikke Alternativet til de reformistiske ledelser. Vi er ikke i stand til at lede de kampe, der udvikler sig.

Det er en banal konstatering. Men det er til gengæld vigtigt at slå fast, at heller ikke slutresultatet af den mest succesrige omgrupperingsproces blandt partier, grupper og enkeltpersoner til venstre for SF i de nærmeste par år vil blive Det Revolutionære Marxistiske Parti.

Det kan blive en større gruppe, end SAP er i dag. Det kan finde sig et navn med ordet "parti" i. Men det vil fundamentalt set have de samme begrænsninger, som SAP har i dag. Opgaverne vil være forberedelse og partiopbygning. I SAP kalder vi det en propagandagrube. I og omkring VS er det blevet kaldt en smågruppe. Men den betegnelse har udelukkende gået på størelsen, og VS har mest brugt betegnelsen som noget, der kunne sættes i modsætning til "partiet" VS. Men en organisation, der oven i købet har flere medlemmer end VS de seneste par år, kan sagtens være en propagandagrube, der endnu ikke er i stand til at stå i spidsen for klassens kampe.

VS-kongressen i maj 88 synes at have erkendt, at VS også er en propagandagrube/smågruppe.

### Er det muligt?

Det næste spørgsmål bliver så, om det er muligt at gå fra propagandagrube til et revolutionært marxistisk parti i slutningen af 80'erne og 90'erne.

Det er en kendsgerning, at næsten alle venstrefløjs-partier er gået tilbage de seneste år. Tidligere venstrefløjs-aktivister bliver passive eller går ind i SF eller Socialdemokratiet og forsvare urealistiske reformistiske projekter. De unge søger ikke ind i venstrefløjs-organisationerne, og der er heller ikke et bredt lag af unge, der er aktive i bevægelser som 70'ernes solidaritetsbevægelser, boligbevægelse, strejkestøtte-aktiviteter, o.l. Efterhånden som den skærpede krise gjorde det sværere at vinde sejre, tabte størstedelen af venstrefløjen pusten. Det blev for svært.

Ikke desto mindre er der al mulig grund til at se med fortrøstning på mulighederne for at opbygge et revolutionært marxistisk parti. Vi vil ikke her gentage, hvad

vi tidligere i pjecen har skrevet om kapitalismens grundlæggende og aktuelle modsætninger, som nødvendigvis vil provokere til nye klassekonfrontationer.

At den kapitalistiske krise vil blive skærpet, at arbejdsløsheden vil stige, og at borgerskabet vil gennemføre nye angreb på reallønnen og drastiske nedskæringer på de dele af den offentlige sektor, som er til gavn for arbejderbefolkningen, - det betyder ikke automatisk, at arbejderklassen vil gå ud i forskellige kampe for at forsvare sig.

Men den danske arbejderklasse har ikke lidt et af den slags afgørende nederlag, som giver den herskende klasse frit spil i en længere periode. Tværtimod har det danske borgerskab ikke været i stand til at gennemføre den skærpelse af krise-politikken, som man egentligt fandt nødvendigt i konjunkturopgangen fra 82-86/87. Den danske arbejderklasse har stadig sine organisationer intakte - omend svækkede af den socialdemokratiske classesamarbejdslinje.

Trods svære betingelser reagerer både ansatte og brugere mod nedskæringer i kommunerne, så kommunalpolitikkerne må planlægge kurser, hvor de kan hærdes til at ignorere mobiliseringer og krav fra befolkningen.

På trods af den uafviselige afmatning i klassekampen, der har eksisteret siden påskestrejkerne i 85, er der intet, som tyder på, at den danske arbejderbefolkning passivt vil acceptere den krisepolitik, som det danske borgerskab bliver nødt til at slå ind på.

Kapitalismens modsætninger er så dybe, og socialisme/ barbari-alternativet så reelt, at de store arbejderpartier vil få endnu større problemer. Allerede i dag søger grupper og enkeltpersoner troværdige kampløsninger og perspektiver, som adskiller sig fra det reformistiske classesamarbejde. Allerede her og nu vil det være muligt at opbygge en revolutionær marxistisk propagandagrube med mange hundrede medlemmer. Intet objektivt forhindrer det. Det er udelukkende et spørgsmål om den revolutionære kernes evner og ihærdighed.

Og hver gang kapitalismen Udløser nye konfrontationer, vil de mest aktive og de mest bevidste dele af arbejderklassen eller af andre undertrykte grupper opleve de reformistiske ledelsers begrænsninger og forræderi. For hver ny konfrontation vil andre enkeltpersoner og grupper være åbne over for andre kampforslag, andre synspunkter og andre perspektiver. Problemerne vil efterhånden blive åbenlyse, de vil bringe partierne ud i kriser, som vil skabe betingelserne for, at også samlede grupper i fagbevægelsen og hele fraktioner i de reformistiske partier bryder med classesamarbejdslinjen.

Denne radikaliserings kan tage mange former. Nogle vil først forsøge at lave de reformistiske partier om. Nogle vil forsøge at ændre fagbevægelsen. Nogle vil være fristet til militante mindretalsaktioner. Andre vil ikke ane, hvordan de skal komme videre. Disse radikaliserede lag kan før eller siden fanges ind af de reformistiske partier og classesamarbejdslinjen i fagbevægelsen, eller de kan efter kort tid opgive og blive passive.

Men de kan også overbevises om nødvendigheden af at arbejde organiseret for en revolutionær kamplinje. De kan vindes for opbygningen af et revolutionært marxistisk parti. En forudsætning for sådan en udvikling er, at der eksisterer et

## 44/

### VEJEN TIL SOCIALISME

revolutionært parti, der som en stærk pol kan udøve en tiltrækning på de kræfter, der er på vej til at bryde med reformismen.

Opbygningen af et revolutionært marxistisk masseparti, som kan leve op til de opgaver, vi har beskrevet tidligere, vil derfor ikke blot gå over rekruttering af enkeltpersoner og omgruppering på den yderste venstrefløj. Det vil også indbefatte store omvæltninger af hele parti-mønsteret i arbejderbevægelsen, hvor grupper og fraktioner går ind i et revolutionært parti, selv om krisen i reformismen ikke har nået et omfang, og de revolutionære ikke en styrke, der gør den slags udviklinger dagsaktuel.

Også for mange unge, der konfronteres med kapitalismen som system, deres egne manglende sociale fremtidsudsigter, udsigterne til globale miljøkatastrofer, truslen om atomkrig, den tiltagende politivold og kontrol, bureaukraternes arrogance over for ungdommen, udbytningen af Den Tredje Verden (og på den anden side antiimperialistiske og revolutionære massekampe i andre lande) kan socialismen og den revolutionære marxisme blive det nødvendige alternativ.

Vigtige dele af ungdommen aktiviseres uden om de reformistiske ledes kontrol og vil allerede i dag kunne vindes for en revolutionær bevægelse. Imidlertid har såvel de dårlige erfaringer med reformistiske og andre grupper, der har virket hæmmende på bevægelser og kampe, som den forvirrende splittelse på den yderste venstrefløj bidraget til en udbredt mistro over for partiorganisering som sådan.

Fordommene mod partiet kan nedbrydes gennem praktisk solidaritet og utvetydig revolutionær propaganda kombineret med en revolutionær selvorganisering af unge. Dels må SAP og andre organiserede revolutionære markere sig mere aktivt i forhold til ungdommen, dels skal der opbygges et selvstændigt revolutionært ungdomsforbund, hvor unge under egen ledelse kan få erfaringer og politisk styrke. Den revolutionære ungdomsorganisation udgår ikke fra enighed om et omfattende partiprogram, men fra en aktionsplatform og konkrete aktiviteter. Vi vil støtte alle initiativer, der peger fremad mod en samling af de mest aktive og bevidste kræfter fra de forskellige ungdomsbevægelser i en sådan organisering. En revolutionær modpol til de reformistiske ungdomsorganisationers politiske udvanding og højredrejning er nødvendig og vil kunne tiltrække fagligt aktive i lærlinge og ungearbejderbevægelsen og på uddannelsesstederne, aktivister fra BZmiljøet, unge apartheidmodstandere, antiracister, miljøforkæmpere m.fl.

Og endelig - trods megen elendighed - starter vi ikke på bar bund. RSF/SAP har gennem knap 20 års arbejde (og tidligere trotskistiske gruppers arbejde længere tilbage) samlet en lille gruppe revolutionære omkring hovedelementerne i en revolutionær strategi. Vi har opsamlet politiske og organisatoriske erfaringer med opbygningen af et revolutionært marxistisk parti i det senkapitalistiske Danmark. Og vi har et elementært parti-apparat.

Også VS, andre grupper og personer på venstrefløjen har opsamlet erfaringer, som vil være en del af fundamentet for arbejdet med at opbygge et revolutionært marxistisk parti i 90'erne.

Mulighederne eksisterer altså. Arbejdet er igang. Men det kan sagtens trænge til en kraftig styrkelse gennem en omgruppering på venstrefløjen, der samler de kræfter, som er parat til at opbygge et revolutionært marxistisk parti.

## Propaganda

Hvad er så hovedopgaverne for et revolutionært marxistisk parti i denne periode, hvor klassekampen og partiets størrelse definerer det som enpropagandagruppe?

Den grundlæggende opgave udspringer af den forberedelses- og opbygnings-situation, vi befinder os i. Det vil sige, at fundamentet er propaganda for det revolutionære program og rekruttering/partiopbygning.

Med propaganda for det revolutionære program mener vi ikke kun publikation af de programatiske hovedpunkter, der blev fremlagt tidligere i pjecen. Propaganda er også analyser af det aktuelle forløb i kapitalismens krise, analyse og fremlæggelse af borgerskabet/arbejdsgiveme/de borgerlige partiers objektive behov, strategi og initiativer. Hertil hører splittelsen mellem forskellige dele af borgerskabet over taktikken.

Propaganda er kritik af hele den borgerlige ideologiske offensiv, som underbygger den borgerlige krisepolitik. Det er afsløring af kapitalismens uhyrligheder på alle punkter og forklaring af sammenhængen mellem f.eks. arbejdsmiljø-forbrydelser og kapitalismen/klasseherredømmet. Propaganda er analyser og kritik af de reformistiske partiers projekter og classesamarbejdsmanøvrer som ØD/pensionskasser/ defensivt forsvar. Propagandaen fremlægger med udgangspunkt i aktuelle konfrontationer ikke blot det næste skridt i kampen, men sammenhængen mellem den enkelte kamp og kampen for socialisme.

Propaganda tager selvfølgelig først og fremmest form af publikationer - og radio/TV/ video-mediet. Det er møder, studiekredse, seminarer. Men det er ikke mindst de personlige diskussioner mellem medlemmer af det revolutionære marxistiske parti og interesserede. Det sidste element er nødvendigt, hvis den almindelige udbredelse af "programmet" skal blive til rekruttering og styrkelse af opbygningen af partiet.

## Partiopbygning

Partiopbygningen er naturligvis baseret på det politiske program, propagandaen og deltagelsen i kampe og bevægelser. Men partiopbygningen er samtidig en selvstændig opgave. For at fastholde erfaringer og medlemmer, for at udvikle politikken, for at kunne udnytte de revolutionæres indsats optimalt, er det nødvendigt at opbygge et organisatorisk apparat med regelmæssigt udkommende publikationer på forskellige niveauer, afdelinger med afdelingsbestyrelser, interventions-grupper på arbejdspladser, i fagforeninger og i bevægelser, indarbejdede procedurer for interne diskussioner og landsledelser (hovedbestyrelser og forretningsudvalg), der har den formelle og først og fremmest den politiske autoritet til at kunne træffe hurtige beslutninger i akutte situationer mellem kongresser.

Dette arbejde har også det formål at udvikle hvert enkelt medlems evner ud fra det overordnede perspektiv, at den revolutionære marxistiske propagandagrupperes medlemmer alle i en senere fase skal være politiske ledende i partiet eller i klassekampen.

Det kræver også særlige bevidste forholdsregler, som inddrager de grupper, der på grund af undertrykkelsen i classesamfundet umiddelbart har sværere ved at gøre sig gældende i partiopbygning og ledelsesarbejde (kvinder, indvandrere, arbejdere

## 46/

### VEJEN TIL SOCIALISME

og unge), og det kræver i det hele taget en bevidst indsats for hele tiden at uddanne nye medlemmer til at påtage sig nye opgaver og større ansvarsområder.

### Intervention

Men indebærer definitionen propagandagrupper, at vi udelukkende skal udsprede den revolutionære propaganda og på det grundlag rekruttere og skole nye medlemmer i partiet. Nej, det er hverken nødvendigt eller ønskeligt at begrænse den revolutionære marxistiske propagandagrupperes aktiviteter på den måde.

Selv om revolutionære er et forsvindende mindretal og ofte må gå "mod strømmen", så skaber situationen i klassekampen hele tiden muligheder for at gå fra propaganda til intervention/handling. Vi står ikke i en situation, hvor det revolutionære marxistiske parti over alt i samfundet kan lede kampe og bevægelser og stille sig i spidsen for centraliserede konfrontationer med regering og statsmagt.

Men selv i 80'erne har vi gang på gang set eksempler på, at revolutionære kangribe ind med forslag til krav og aktioner og ikke alene blive en del af, men også ledende i forskellige bevægelser og kampe. I mange faglige kampe, interne fagforenings-konflikter, i kampe mod nedskæringer, i solidaritets-arbejdet, i enkeltstående kampagner har revolutionære haft initiativet og været ledende.

Selv i en landsdækkende konfrontation som påskestrejkerne 85 havde revolutionære afgørende betydning på mange arbejdspladser. Parolen om fælles, fortsat kamp i stedet for enkeltstående aktioner blev ført ud i livet. Og på de storkøbenhavnske tillidsmandsmøder var det yderste venstre, samlet om generalstrejkeparolen, en afgørende strømning, selv om vi ikke var i stand til at forhindre DKP's afsporing af kampen.

Mens revolutionære ikke i dag generelt kan være den ledende kraft i arbejderklassens kampe, kan vi altså på bestemte afgrænsede områder/emner og i afgrænsede perioder intervenere, fremlægge en kamplinje og vinde opbakning for den.

Men forudsætningerne er bl.a.:

- at vi er i stand til at vurdere, hvor disse brudflader vil komme og forberede os politisk og organisatorisk.
- at vi er i stand til at fremlægge aktuelle forslag til, hvordan den del af klassen, der er i konflikt, tager det næste skridt frem.
- at vi har været til stede og er blevet accepteret på arbejdspladsen eller i bevægelsen i en periode.
- og ikke mindst, at vi har prioriteret de begrænsede ressourcer, så revolutionære marxister ikke er spredt rundt som nogle hundrede velmenende enkeltpersoner, mener samlet i kollektive strukturer, der kan vurdere den lokale situation og praktisere en alsidig politisk aktivitet.

### Brudflader/åbninger

Hvor er så de mulige brudflader for revolutionær intervention i den kommende periode? Selv om vi skal passe på ikke at låse os fast i en bestemt skabelon, så vi bliver blinde for nye udviklinger, kan vi i hvert fald pege på følgende muligheder ud fra den aktuelle situation i slutningen af 80'erne:

- Kampen om merværdien, der giver sig udslag i arbejdsgivernes forsøg på at sænke reallønnen, øge arbejdsproduktiviteten gennem ny teknologi, ny arbejdsorganisering og øget arbejdstempo, og øge den faktiske arbejdstid gennem uhæmmet brug af overarbejde. I den nuværende periode vil ethvert forsøg på at forsvare reallønnen og hindre forringelser i arbejdsforholdene og arbejdstiden indebære muligheden for en konfrontation med hele Arbejdsgiverforeningen og med regeringen.

- Kampen mod arbejdsløsheden. Skabelsen af en arbejdsløsheds-hær (B- og C-hold) er et led i borgerskabets forsøg på at splitte og svække arbejderklassen og fagbevægelsen, så den borgerlige kriseløsning med faldende realløn og omstrukturering af produktionen lettere kan gennemføres. Det har været svært at udvikle kampe mod fyringer. I sig selv svækker arbejdsløsheden arbejderklassen. Og de arbejdsløse udgør alene ikke nogen stærk kampkraft. Alligevel vil spørgsmålet om beskæftigelse, nedsat arbejdstid, offentlig produktion og ikke mindst nye nedskæringer på understøttelsen kunne udløse kampe, som revolutionære kan intervenere i.

- Forsvaret af fagbevægelsen. Gennem eksistensen af enhedsfagbevægelsen med alt, hvad dertil hører af traditioner, rettigheder, overenskomster og organisering, har arbejderklassen en styrke, som borgerskabet bliver nødt til at svække, undergrave for i sidste ende at knuse, hvis det skal gennemføre sin kriseløsning. Selv ikke et nok så samarbejdsvilligt bureaukrati og lederskab i fagbevægelsen vil borgerskabet i sidste ende kunne affinde sig med, fordi denne ledelse ikke permanent kan kontrollere, hvad arbejderklassen bruger de faglige organisationer til, og fordi den hele tiden må præsentere nogle resultater for medlemmerne. Dette har borgerskabets mest vidtskuende repræsentanter erkendt, og angreb på fagbevægelsen er da også en del af ethvert borgerligt program. Næe initiativer dukker hele tiden op.

Arbejderklassen har vist - ikke mindst gennem HT-konflikten - at den er parat til at forsvare fagbevægelsen. Derfor vil spørgsmålet udløse konflikter, hvor bureaukratiet måske føler sig i konfrontation med de borgerlige, men ikke er parat til at gribe til de nødvendige midler.

- Forsvaret af de demokratiske rettigheder. Faglige blokader, BZ-konfrontationer med politiet, afsløringer af efterretningsvæsenet har givet en forsmag på, hvilke midler borgerskabet vil tage i brug. Med mere skærpede konfrontationer, vil demonstrationsretten, mødefriheden og retten til faglig og politisk organisering blive angrebet. Og stemmeret og parlamentarisme er ikke nogen naturlov under kapitalismen. Fra tid til anden kommer "stærkmand"-løsningerne på bordet fra kapital-ejere og borgerlige politikere. Før eller siden må kapitalen søge radikale løsninger på de borgerlige partiers grundlæggende problem, at de ved, hvilken krisepolitik de har behov for, men ikke kan skaffe flertal for den.

Revolutionære skal intervenere i den slags konflikter og forsvare de demokratiske rettigheder uden at forveksle det med et forsvar for det borgerlige demokratiske system, Grundloven eller et uklar betegnelse som "Demokratiet".

- Kampen mod nedskæringer. Den sociale nedrustning med omfattende besparelser på de dele af det offentlige apparat, som arbejderbefolkningen har gavn af, er en integreret del af den borgerlige kriseløsning. Samtidig er de offentlige nedskæringer

## 48/

### VEJEN TIL SOCIALISME

på en række områder en konstant trussel mod de fremskridt, kvinder gennem 70'erne har opnået mht. til økonomisk uafhængighed og retten til at bestemme, om man vil have børn eller ej. EFs indre marked kan medføre afskaffelse af afgifter med en samlet statsindtægt på 40 mia. om året, og det vil automatisk blive omsat i nedskæringer.

- Kampen for uddannelserne. Mobiliseringerne i 88 mod nedskæringsplanerne viste, at der er et kamp-potentiale blandt de uddannelsessøgende. Nedskæringer, disciplinering og ensretning på uddannelserne vil kunne fremprovokere nye kampe.

- Kampen for overlevelse. Kampen mod miljøkatastroferne giver anledning til stadig nye kampe og bevægelser. Spørgsmålets objektive vigtighed, dets mobiliseringsevne og nødvendigheden af antikapitalistiske tiltag for at opnå resultater gør det til et vigtigt interventions-område for revolutionære. Der ligger en vigtig opgave for revolutionære i at omsætte opmærksomheden og forståelsen for truslerne på dette område til klare kampmål og krav, der kan samle stærke mobiliserende kræfter, og som kan give sejre og styrket organisering.

Trods tendenser til globalt classesamarbejde mellem USA og Sovjet og nedrustningsaftaler vil oprustningen fortsætte. Kampen mod atomvåben og krigs trusler vil atter kunne udløse mobiliseringer som i begyndelsen af 80'erne.

- Kampen mod racisme og fascisme. Et af de mest effektive splittelses-redskaber, borgerskabet har, er racismen. Selv om kampen mod racismen ikke umiddelbart vil kunne antage massekarakter, vil den - ikke mindst blandt unge - kunne radikalisere betydningsfulde grupper. Både som grundlag for rekruttering og som et nødvendigt led i forsøget på at opbygge arbejderenhed er den anti-racistiske og antifascistiske kamp et vigtigt område for revolutionære.

- International solidaritet. Som vi tidligere har set det i forbindelse med Vietnam og i 80'erne i væsentlig mindre målestok omkring Nicaragua, kan solidariteten med anti-imperialistiske og revolutionære kamp uden for Danmark ikke blot få betydning for kampen i andre dele af verden, men også være udgangspunkt for en omfattende politisk radikaliserende. Mellemamerika og Sydafrika er i dag de mest sandsynlige områder, hvor kampen kan få denne effekt i Danmark.

## Politikudvikling

Som en integreret del af propagandaen og interventionen må politikudviklingen indgå i det revolutionære marxistiske partis arbejde. Selv om en omgrupperingsproces fører til en høj grad af politisk afklaring, står stadig tilbage:

- at kapitalismen udvikler nye modsætninger, og de gamle modsætninger får nye udslag.
- at borgerskabet gennemfører nye typer angreb og udvikler nye metoder til at splitte arbejderbefolkningen.
- at reformisterne udvikler nye projekter, der skal holde liv i classesamarbejdet, bevare kapitalismen og samtidig sikre bureaukratiet i arbejderpartier og fagbevægelse.
- at nye generationer udvikler andre udtryks- og kommunikations-former.